

Inrichtingsplan Ulicoten Noord

Definitief ontwerp voor natuur, landschap en beekherstel

Tilburg, december 2007

Inhoudsopgave

5	1	Inleiding
9	2	Aandachtspunten en randvoorwaarden
11	3	Ecologische waarde en doelsoorten
15	4	Gebiedsbeschrijving en inrichtingsmaatregelen per deelgebied
38	5	Doelrealisatie
41		Literatuur
		Bijlagen
42	I	Wijzigingsvoorstel EHS
43	II	Voorstel wijziging natuurdoeltypen
44	III	Ligging waterdoelen
45	IV	Ligging cultuurhistorische waarden
46	V	Inrichtingseisen van de doelsoorten
49	VI	Legenda detailkaartjes en dwarsdoorsneden
51		Colofon
		Losse kaartbijlage
		Inrichtingsplan Ulicoten Noord

Bestaande situatie van het Goordonk. Hier wordt een poel hersteld en zal een picknickplaats voor wandelaars en fietsers worden gerealiseerd.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het gebied Ulicoten Noord is gelegen in het landinrichtingsproject "Baarle-Nassau". Dit project omvat het grondgebied van de gemeente Baarle-Nassau en de voormalige gemeente Chaam. In het landinrichtingsproject zijn 5 clusters te onderscheiden waar een toedelings- en inrichtingsopgave voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) nieuwe natuur is opgenomen. Deze clusters zijn (zie ligging plangebied):

- Chaamse beken
- Ulicoten Noord
- Ulicoten Zuid
- Castelé
- Baarle-Nassau Oost

De realisatie van de EHS nieuwe natuur is onderdeel van de procedure van het plan van toedeling van de landinrichting Baarle-Nassau. Hierin is ook de herverkaveling inclusief de kavelaanvaardingswerken voor de agrarische bedrijven opgenomen.

De totale verwervings- en inrichtingsopgave voor de EHS nieuwe natuur in het landinrichtingsproject is ca 1230 ha. Door gerichte aankopen en uitruil met hiervoor door het Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) verworven gronden voor de taakstelling van het project, wordt in het plan van toedeling ca 1100 ha gerealiseerd.

De niet gerealiseerde oppervlakte betreft grotendeels huiskavels van agrarische bedrijven. De wettelijke kaders van de landinrichtingswet bieden geen mogelijkheid om hier tot realisatie te komen.

De procedure van de landinrichting Baarle-Nassau is zover gevorderd dat het concept plan van toedeling en de niet opgeloste bezwaren hiertegen in september 2007 in behandeling genomen zullen worden door de Rechter-commissaris. Naar verwachting komt het plan van toedeling in april 2008 vast te staan.

Voor het deelgebied Ulicoten Noord zijn vrijwel alle bezwaren echter opgelost, zodat de Landinrichtingscommissie heeft besloten om versneld en vooruitlopend op het vast te stellen plan van toedeling met behulp van een plan van tijdelijk gebruik de kavelovergang in het winterseizoen 2007/2008 te laten plaatsvinden.

De landinrichtingscommissie heeft een landinrichtingsplan opgesteld. Dit plan bevat maatregelen met betrekking tot de wegen, waterlopen, boerderijverplaatsing, natuur en landschappelijke voorzieningen. Dit plan is door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Vanuit het Rijk is voor de uitvoering van deze voorzieningen, geld gereserveerd via de Rijksbijdrage regeling. In 2007 is deze verplichting door de Provincie overgenomen in het kader van de Wet Inrichting Landelijk Gebied. Het landinrichtingsplan voorziet niet geheel in de realisatie van de nieuwe reconstructiedoelen die aan dit gebied zijn gesteld. En zeker qua beschikbare financiën niet. Omdat de financiering van natuurontwikkeling vanaf dit jaar anders is geregeld en in dit project veel doelen van het waterschap zullen worden gerealiseerd, is in overleg met betrokken partijen ervoor gekozen om het natuurontwikkelingsproject Ulicoten Noord door het Waterschap Brabantse Delta uit te laten voeren. Voor het natuurproject Castelé, ook gelegen binnen de landinrichting Baarle-Nassau is dezelfde constructie gehanteerd.

Het Waterschap Brabantse Delta wil in samenwerking met de Landinrichtingscommissie in Ulicoten Noord de doelrealisatie zoals die is opgenomen in het reconstructieplan "De Baronie" (2005) ook versneld realiseren en heeft ingestemd met het verzoek van de landinrichtingscommissie om met de inrichting van de nieuwe natuurgebieden aan de slag te gaan. Zij heeft DLG de opdracht gegeven een integraal inrichtingsplan op te stellen.

Het voorliggende inrichtingsplan is op basis van een integrale planvorming tot stand gekomen. Het plan geeft invulling aan de reconstructiedoelen op het gebied van Water, Natuur, Landschap, Cultuurhistorie en Recreatie (zie tabel). Er is zoveel mogelijk rekening gehouden met de wensen van belanghebbende organisaties uit de streek. De maatregelen beschreven in het deelgebied Strijbeekse Beek uit het rapport "Inrichtingsplan Chaamse beken en Strijbeekse Beek" (DLG, 2003) en de desbetreffende deelgebieden uit het rapport "Inrichting- en beheerplan ecologische verbindingzones en landschapselementen in het landinrichtingsproject Baarle-Nassau" van het Ecologisch Adviesbureau Cools (Cools, 2003) zijn in dit plan geactualiseerd en tot op perceelsniveau uitgewerkt, zodat het als basis kan dienen voor het bestek.

Tabel 1: Reconstructiedoelen in plangebied Ulicoten Noord

Water	Mogelijkheden voor regionale waterberging zijn toegenomen	Areaal in waterbergingsgebieden dat geschikt is gemaakt voor waterberging via aankoop, inrichting en beheer	5,0 ha
	Gewenste hydrologische situatie (GGOR) realiseren	Areaal EHS ten behoeve waarvan maatregelen zijn genomen ter bevordering van het hydrologisch herstel	10,7 ha
	Verbeteren water- en bodemkwaliteit	Areaal waar maatregelen zijn genomen die leiden tot verbetering van water- en of (water)bodemkwaliteit	6,2 ha
	Verbeteren ecologische en landschappelijke kwaliteit van beken	Gerealiseerde lengte waarover de beek is hersteld	5,2 ha
		Areaal brongebied waar maatregelen getroffen zijn ter verbetering van de ecologische waarden van de beek	X
	Natte Natuurparel	Inrichting Natte Natuurparel	14,6 ha
Natuur	Realiseren van de ecologische hoofdstructuur (EHS)	Verworven of particulier beheerd areaal EHS	161 ha
		Ingericht areaal EHS	161 ha
	Realiseren van ecologische verbindingzones (EVZ)	Verworven areaal EVZ Ingericht areaal natte EVZ Ingericht areaal droge EVZ Opgeloste versnipperingsknelpunten gemeentelijke wegen	4,4 ha X
Landschap, Cultuurhistorie & Archeologie	Herstellen en versterken landschappelijke en cultuurhistorische waarden	Areaal waarvoor maatregelen zijn genomen t.b.v. versterking en herstel van landschappelijke, cultuurhistorische en aardkundige waarden	161 ha
Recreatie & Toerisme	Verbeteren van de mogelijkheden voor recreatie en toerisme in het landelijk gebied	Toename aantal routestructuren	X

X = Doelstellingen zijn niet gekwantificeerd in het reconstructieplan De Baronie

1.2 Streefbeeld

De nieuwe natuurgebieden vormen door een afwisselend biotoop met verbeterde kwaliteit en waterhuishouding belangrijke leefgebieden voor diverse planten- en diersoorten. Bestaande natuurgebieden worden vergroot en worden met stapstenen in het agrarisch gebied met elkaar verbonden. Hierdoor kunnen specifieke soorten zich beter verspreiden en neemt de overlevingskans toe. Het beekdal van de Strijbeekse Beek en de nieuwe stapstenen verbindt het natuurgebied Strijbeekse Heide met de zuidelijk gelegen natuurgebieden Withagen, de Pools Heining, de Kromme Hoek en het Merkske (zie ligging plangebied). Dit beekdal wordt tevens met stapstenen langs het Groot Vergoor verbonden met aanliggende natuurgebieden. Met name amfibieën zullen profiteren van drassige laagtes in de laaggelegen gebieden en van vennen en poelen op de hogere gronden. Het eerder ingerichte weidevogelgebied in de Bleeke heide wordt aan de zuidzijde uitgebreid. Hiermee wordt het foerageergebied voor weidevogels rondom de Bleeke Heide verdubbeld.

Binnen de natuurgebieden krijgen beken en waterlopen een meer natuurlijk karakter. De oeverzone is gevarieerd en op plaatsen is ruimte voor hermeandering. Vissen profiteren van voldoende stroomsnelheden, permanente watervoerendheid en verwijderde stuwen. De waterkwaliteit wordt verbeterd door bufferzones en spontaan ontwik-

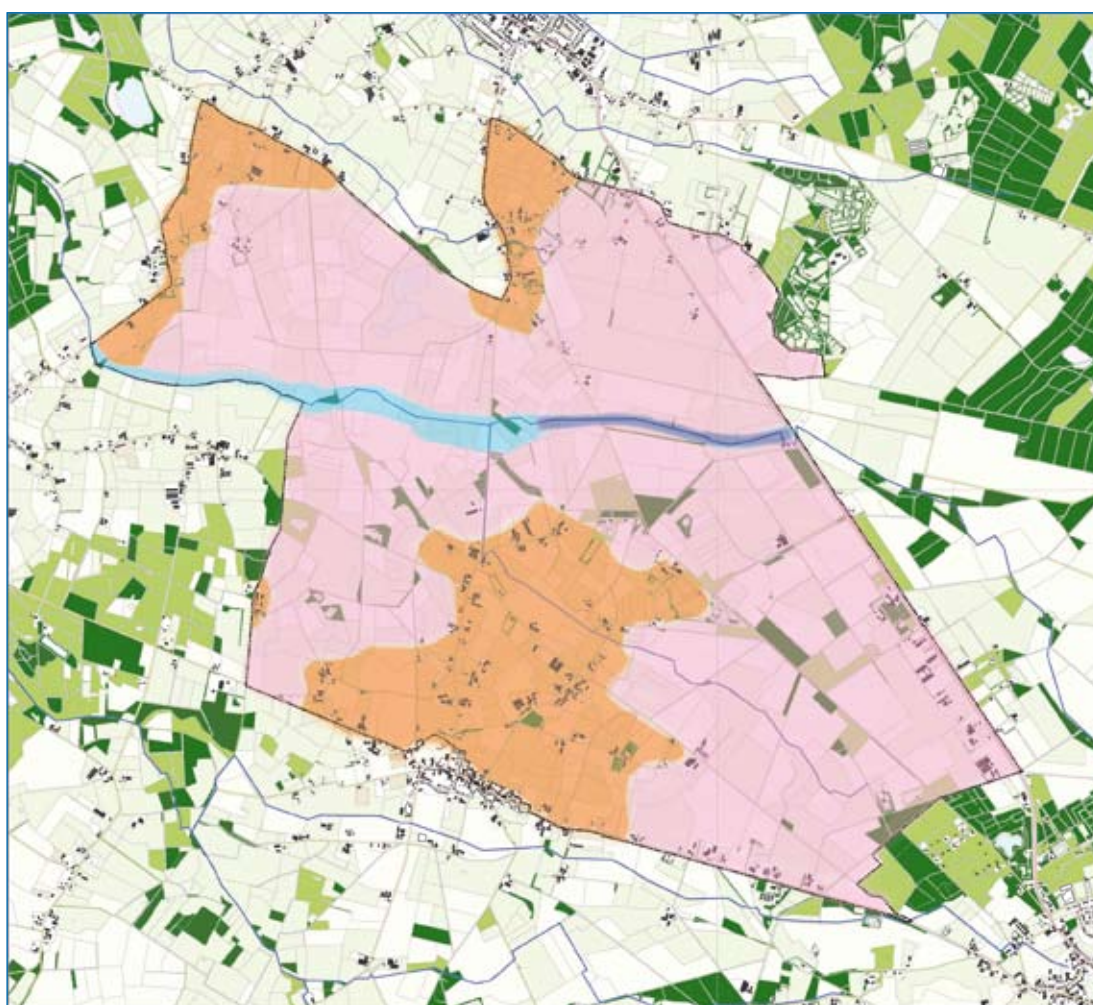
kelde rietvegetaties. Water wordt langer vastgehouden in het gebied en langs de Strijbeekse Beek is ruimte om water te bergen. Hierdoor wordt een versnelde en hoge piekafvoer beperkt en is verdroging sterk verminderd.

De inrichting van de nieuwe natuurgebieden is afgeleid van het landschapstype (zie landschapstypen Ulicoten Noord). Binnen het jonge heideontginningslandschap staat het grootschalige rationale karakter voorop. De stapstenen langs het Groot Vergoor blijven open door toepassing van lage struwelen. De Strijbeekse Beek wordt "rationeel" geaccentueerd met beekbegeleidende beplantingen. Houtsingels op de beekdalrand herinneren aan de verdwenen grootschalige boscomplexen op de aangrenzende hogere gronden. Het dal zelf blijft open. In het overgangsgebied tot aan Ulicotense Weg wordt de bijzondere kleinschalige strokenverkaveling met beplanting versterkt. Binnen het beekdallandschap staat openheid en natuurlijkheid voorop. De beek zal door spontaan ontwikkeld rietvegetatie en boomgroepen een herkenbare structuur in het landschap vormen. De stapstenen in het oude cultuurlandschap vormen kleinschalige gebieden met bosjes, struweel en natte plekken. Cultuurhistorische waardevolle elementen zoals vennen, oude meanders, steilranden en lijnvormige greppelpatroon worden hersteld.

Ligging plangebied Ulicoten Noord binnen landinrichtingsproject Baarle-Nassau. Bestaande natuur kerngebieden (grijs) worden vergroot en met verbindingzones (pijlen) verbonden. In Ulicoten Noord ligt het kerngebied Bleeker Heide. Deze wordt met landschapselementen en nieuwe natuurgebieden langs de Strijbeekse Beek en het Groot Vergoor verbonden met kerngebieden Strijbeekse Heide (west) en Withagen (zuid).

Bron: Kolonisatie van nieuwe drinkpoelen in de Landinrichting Baarle-Nassau (J. Stoutjesdijk en B. Crombaghs, 1997)

Landschapstypen Ulicoten Noord: De inrichting van de gebieden is gebaseerd op het landschapstype: grootschalig rationele karakter van de jonge heideontginning (roze en paars), open en natte karakter van het beekdallandschap (blauw) of kleinschalig karakter van het oude cultuurlandschap (oranje).

Het plangebied wordt aantrekkelijker voor recreanten. Zij kunnen de natuur vanaf dichtbij beleven vanaf reeds bestaande paden. Langs enkele nieuwe natuurgebieden worden picknickplaatsen en mogelijkheden gecreëerd om nieuwe recreatieve routes aan te leggen.

1.3 Ligging plangebied

Het plangebied Ulicoten Noord maakt onderdeel uit van het landinrichtingsgebied Baarle-Nassau en is gelegen tussen de dorpen Chaam (ten noorden van het plangebied), Alphen (ten oosten), Ulicoten (ten zuiden) en Meerle (ten westen). Binnen het plangebied is ca. 161 hectare Ecologische Hoofdstructuur begreemd (EHS nieuwe natuur, zie bijlage 1 en 2). De EHS bevindt zich met name in het beekdal van de Strijbeekse Beek. De waterloop Het Groot Vergoor is aangewezen als Ecologische Verbindingszone (EVZ) en heeft een oppervlakte van ca 11 ha (zie Bijlage 2). In bijlage 3 zijn de ligging van de ruimtevragende waterdoelen in het plangebied aangegeven. Namelijk: beekherstel, waterberging, waterreservering en Natte Natuurparel. In bijlage 4 zijn de ligging van de cultuurhistorische waarden in dit plangebied aangegeven.

1.4 Afbakening

In dit plan zijn alleen de maatregelen uitgewerkt binnen de nieuwe natuurgebieden. Kavelaanvaardingswerken en andere inrichtingsmaatregelen van de omliggende agrarische gronden worden opgenomen in het

Kavelaanvaardingsplan.

Ook recreatieve routes zoals fietspaden en wandelommetjes vallen buiten dit plan. Een nieuw fietspad langs de Strijbeekse Beek wordt wellicht opgenomen in het Kavelaanvaardingsplan. Het initiatief hiervoor ligt bij gemeente Alphen-Chaam. Het wandelommetje rondom Baarle-Nassau wordt uitgewerkt door het wandelplatform Baarle-Nassau. Een picknickvoorziening nabij Baarle-Nassau en nabij Dennegoorven is opgenomen in dit plan.

In Ulicoten Noord zijn twee faunapassages gewenst, namelijk waar de Strijbeekse Beek de Ulicotense Weg en de Meerlese Weg kruist. In 2006 is hierover afgesproken dat de gemeente Alphen-Chaam deze en andere faunapassages mee gaat nemen in het reconstructieplan plattelandswegen dat de gemeente de komende jaren gaat uitvoeren. Ontsnipperingsmaatregelen worden daarom niet opgenomen in dit plan.

In dit plan is zoveel mogelijk rekening gehouden met het beheer en onderhoud van de natuurgebieden en waterlopen. Desalniettemin is dit geen beheersplan. Dit zal door betreffende instanties zelf opgesteld worden.

2 Aandachtspunten en randvoorwaarden

Om de gewenste inrichting van de nieuwe natuurgebieden (streefbeeld) te realiseren, moeten een aantal aandachtspunten worden opgelost. Daarbij moet voldaan worden aan bepaalde randvoorwaarden. Hieronder worden de belangrijkste punten in de huidige situatie genoemd per thema. Daarnaast worden de belangrijkste randvoorwaarden genoemd, waarmee rekening is gehouden bij het opstellen van voorliggend inrichtingsplan. In hoofdstuk 5 zal beschreven worden in hoeverre de aandachtspunten zijn opgelost.

Water

- Onnatuurlijke inrichting beek, ontbreken van variatie in de oeverzone, genormaliseerde beeklopen.
- Beheer en onderhoud is afgestemd op landbouwkundige randvoorwaarden i.p.v. op realisatie van water- en natuurdoelen.
- Stuwen zijn niet vispasseerbaar.
- Bestaande duikers vormen een barrière voor migrerende fauna.
- Onnatuurlijke afvoerdynamiek (versnelde afvoer, hoge pieken en een lage basisafvoer).
- Onvoldoende watervoerendheid, te lage stroomsnelheden, droogval in zomer.
- Voedselrijkdom van het beekwater is te hoog, afwatering landbouw bovenstrooms van natuur.
- Verminderde waterkwaliteit, normoverschrijding Ni, Cu en Zi.

Natuur

- Te lage grondwaterstand in beekdal voor gewenste natuurdoeltypen.
- Drainerende werking door diepe beek, wegvangen van kwel in beekdalzone.
- Areaal natuurgebied is sterk afgenomen en de natuurgebieden liggen geïsoleerd.
- Inrichting van de natuurgebieden voldoet niet aan de eisen van de doelsoorten (zie bijlage 5)
- Grootschalige intensieve landbouwgebieden en infrastructuur vormen een barrière voor de verspreiding van diverse diersoorten.

Landschap, Cultuurhistorie en Archeologie

- Door normalisatie, ontwatering en agrarisch gebruik tot op de insteek zijn oorspronkelijke landschapsvormen zoals beekdalen, beeklopen, vennen en drassige laagtes niet of nauwelijks herkenbaar in het landschap.
- Veel beplantingen, die o.a. kavelgrenzen accentueerden, zijn verdwenen en waardevolle cultuurhistorische elementen zijn aangetast of worden niet voldoende beschermd (zie o.a. Cultuurhistorische Waardenkaart van provincie Noord-Brabant en Leenders, 1999).

- Waardevolle cultuurhistorische elementen moeten behouden blijven en versterkt waar mogelijk (zie o.a. Leenders, 1999).
- Provincie heeft aangegeven dat het Raap-Rapport 560 (2000) opgesteld voor landinrichtingsgebied Baarle-Nassau leidend is. Deze kaart is namelijk meer gedetailleerd dan de archeologische verwachtingskaart van provincie Noord-Brabant. Volgens dit RAAP-rapport liggen de nieuwe natuurgebieden grotendeels in gebieden met lage archeologische verwachtingswaarden. Alleen de overgangen naar hogere gronden (flanken van beekdalen en vennen) hebben middelhoge verwachtingswaarden. Hier moet afgraven dieper dan 30 à 40 cm worden vermeden en archeologisch vooronderzoek is vereist.
- Natuurlijke landschapsvormen zoals waardevolle steilranden en andere hoogteverschillen moeten behouden blijven.
- Indien bij venherstel een intacte venbodem wordt aangetroffen dient gehandeld te worden conform het stappenplan Brabantse vennen. Indien nodig dient palaeoecologisch onderzoek uitgevoerd te worden.

Recreatie (zie ook paragraaf 1.4)

- Ontbreken van een fietsverbinding tussen de Baarlese weg / Bredase weg en de Ulicotense weg.
- Ontbreken van korte wandelommetjes.
- Ontbreken van rust- en picknickmogelijkheden.

Landbouw (zie ook paragraaf 1.4)

- Droogteschade op delen van het agrarisch gebied.
- Inrichting van het natuurgebied mogen geen schadelijke gevolgen hebben voor omliggende landbouwgronden. Drainages moeten blijven werken, uitstraling van natschade en overstroming moeten zoveel mogelijk voorkomen worden.
- Aangrenzende landbouwgronden mogen niet meer last krijgen van nieuwe opgaande beplantingen. Dit betekent dat een strook van ca 8 meter tot aan de grens met de landbouwgrond vrij blijft en schaduwwerking hierdoor beperkt blijft.

*Op te schonen
bestaande poel Bleeke
Heide.*

3 Ecologische waarde plangebied en doelsoorten

In het rapport 'Inrichtings- en beheersplan ecologische verbindingzones en landschapselementen in het landinrichtingsproject 'Baarle-Nassau' (Ecologisch adviesbureau Cools, mei 2003) zijn op basis van bestaande inventarisatiegegevens en het Streekplan 1992 en 2002 ecologische waarden binnen het plangebied beschreven. Aan de hand van de actuele en potentiële waarden zijn per deelgebied doelsoorten gekozen.

De aangewezen doelsoorten per groep bestaan uit provinciaal minder algemene tot zeldzame soorten die momenteel (= sinds 2000) nog binnen het studiegebied voorkomen en/of tussen 1970-2000 nog zijn waargenomen en nabij het studiegebied nog voorkomen dan wel geherintroduceerd kunnen worden.

3.1 Amfibieën

Gebieden zoals het dal van Het Merkske en Marksken, De Wildert, De Withagen, Lijmbeek, De Maaïen en Bleeke Heide behoorde eertijds tot de soortenrijkste en waardevolste leefgebieden van amfibieën in Noord-Brabant. Op de Bleeke Heide kwam in 1984 nog een populatie van de Boomkikker voor. Momenteel komen in de genoemde gebieden alsook in de Hollandsche Bosschen en Retsche Heide nog leefgebieden voor van de Kamsalamander, Vinpootsalamander en Alpenwatersalamander, alsook van de meer algemenere Bruine kikker, Groene kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander.

Voor amfibieën zijn alle deelgebieden binnen het plangebied van meer of minder belang. Enerzijds doordat ze een corridor of stapsteen vormen binnen verbindingzones tussen bestaande en/of toekomstige leefgebieden of dat ze onderdeel zijn van een groter leefgebied (zie plangebied Ulicoten Noord).

Zowel in De Withagen, het dal van Het Merkske, als op de Bleeke Heide zijn reeds poelen aangelegd die geschikt zijn als voortplantingsbiotoop voor de Boomkikker. Staatsbosbeheer heeft het voornemen om op termijn de Boomkikker te herintroduceren. De Boomkikker moet zich via gebieden als De Withagen, Lijmbeek, De Maaïen, Bleeke Heide en Chaamsche Beek weer kunnen verplaatsen tussen het dal van Het Merkske en de Landgoederen Hondsdonk en Valkenberg, hetgeen ooit ook leefgebieden waren van de Boomkikker.

Doelsoorten Amfibieën

Kamsalamander
Vinpootsalamander
Alpenwatersalamander
Boomkikker

3.2 Reptielen

Binnen het studiegebied komen momenteel twee reptielsoorten voor, namelijk de Levendbarende hagedis en Hazelworm. De deelgebieden hebben in de toekomst ook een functie als leefgebied of als corridor voor deze reptielen. De Gladde slang komt binnen de deelgebieden niet voor. Potenties voor de Gladde slang liggen meer in de oostzijde van het Landinrichtingsgebied, ter hoogte van Schaluinen en Retsche heide.

Doelsoorten Reptielen

Levendbarende hagedis
Hazelworm

3.3 Libellen en dagvlinders

Actueel belangrijke leefgebieden voor libellen en dagvlinders zijn vooral de beekdalen van Het Merkske en Marksken, De Withagen. Buiten de deelgebieden is het Landgoed Het Ooijevaarsnest een belangrijk leefgebied, met soorten zoals de Blauwe glazenmaker, Platbuik, Weidebeekjuffer, Oranjetipje en Bont dikkopje. De omgeving van het Diepven en het beekdal van de Strijbeeksche Beek met aangrenzende natte laagtes kunnen zich ontwikkelen als belangrijk toekomstige leefgebieden.

Doelsoorten Libellen en Dagvlinders

Libellen
Blauwe breedscheenjuffer
Metaalglanslibel
Weidebeekjuffer
Bosbeekjuffer
Dagvlinders
Bont dikkopje
Oranjetipje
Bruine vuurvlieder
Eikenpage
Kleine ijsvogelvlieder

3.4 Vogels

Moerasvogels

De actuele leefgebieden voor moerasvogels bevinden zich momenteel in het dal van Het Merkske en het dal van de Strijbeekse Beek en Bleeke Heide.

Weidevogels

Binnen de deelgebieden Diepven en Poetjesven liggen enkele actuele en potentiële weidevogelgebieden. Het belangrijkste weidevogelgebied is de Bleeke Heide. Hier broeden soorten als Grutto, Veldleeuwrik, Gele kwikstaart, Zomertaling en Kluut. Daarnaast liggen er belangrijke waarden voor weidevogels met name in de directe omgeving van de in te richten gebieden, zoals in de Singelheide-Manke Gooren, Retsche Heide, Poppelsche en Bedafsche Heide, Ulicotensche Heide, Veldbraak, De Withagen en Wildertse Baan.

Struweelvogels

Actuele leefgebieden voor struweelvogels liggen met name in het zuidelijk deel van het Landinrichtingsgebied in het beekdal van Het Merkske en Marksken, Kromme hoek en Manke Gooren. Binnen het plangebied Ulicoten Noord liggen de belangrijkste waarden met name in De Maaien en op de Bleeke Heide. Op de Bleeke Heide komen soorten voor als Grasmus, Kneu, Roodborsttapuit, Kwartel en Patrijs. Potentieel waardevol is het kleinschalige gebied rondom Reuth tussen Het Goordonk en de Hollandsche Bosschen. Naast de typische struweelvogels als Roodborsttapuit, Grasmus en Geelgors zijn ook de Steenuil en de Patrijs geselecteerd als doelsoort, omdat deze soorten evenals struweelvogels veelal afhankelijk zijn van kleinschalige landschappen.

Bosvogels

Binnen het studiegebied komen momenteel diverse gebieden voor die belangrijk zijn voor bosvogels zoals de Buizerd, Havik, Bosuil, Groene, Zwarte en Grote Bonte specht en de Boomklever. De deelgebieden hebben in deze geen specifieke functie binnen de verbindingzones en/of leefgebieden.

Doelsoort Vogels	Doelsoort
Moerasvogels	Blauwborst Bosrietzanger Kleine karrekiet Kwartelkoning Rietzanger
Weidevogels	Gele kwikstaart Graspieper Grutto Veldleeuwrik Watersnip Wulp
Struweelvogels	Roodborsttapuit Geelgors Grasmus Gekraagde roodstaart Braamsluiper Patrijs Steenuil Kwartel
Bosvogels	Torenvalk Groene specht Kleine bonte specht Grote lijster Grauwe vliegenvanger Boomklever Wielewaal

3.5 Zoogdieren

Actuele leefgebieden van minder algemene en/of zeldzame zoogdiersoorten liggen met name in de beekdalen van Het Merkske en Marksken. De deelgebieden zijn momenteel van geen groot belang voor de minder algemene zoogdiersoorten. Door herinrichting van de deelgebieden en versterking van de verbindingzones zal de waarde van de deelgebieden voor minder algemene zoogdiersoorten toenemen.

Doelsoorten Zoogdieren
Egel Bosspitsmuis Dwergmuis Aardmuis Hermelijn Bunzing Das Gewone dwergvleermuis Ruike dwergvleermuis Rosse vleermuis Laatvlieger

3.6 Planten

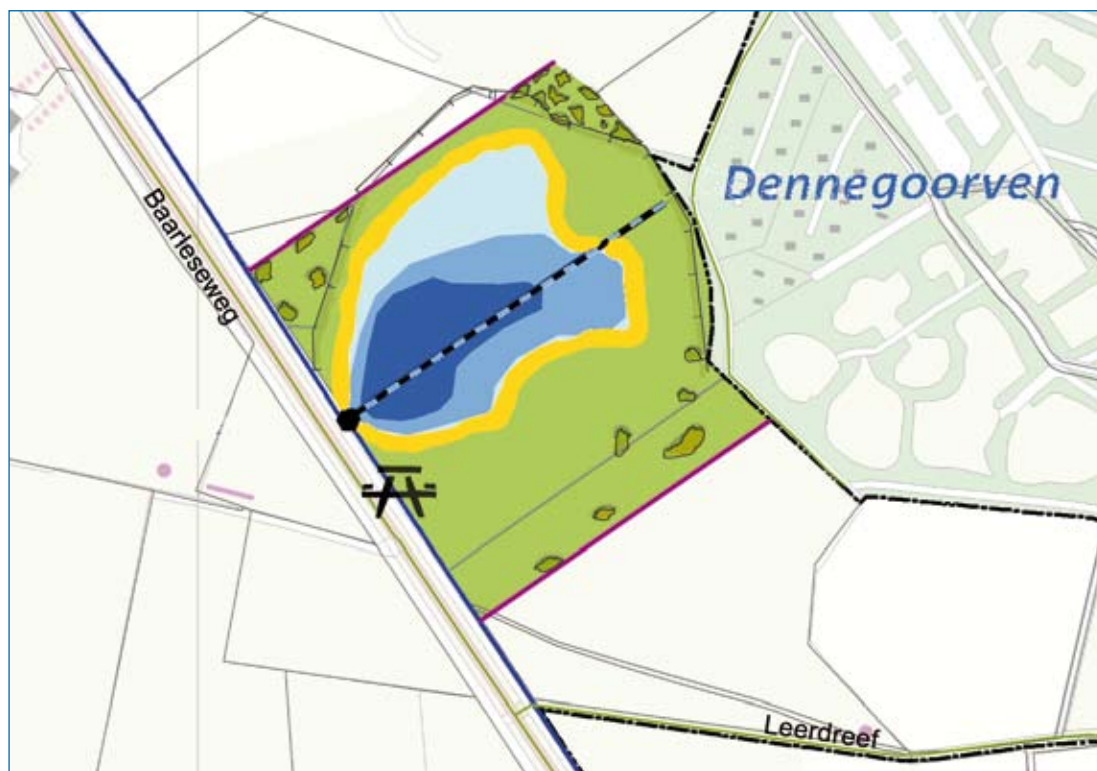
Momenteel komen binnen de deelgebieden nog maar enkele locaties voor die gekenmerkt worden door het voorkomen van bijzondere plantensoorten. De belangrijkste zijn het Groot Vergoorven, Poetjesven, Diepven, De Maaïen en het dal van de Strijbeekse Beek. In de toekomst zullen door de herinrichting meer deelgebieden zich ontwikkelen tot meer waardevolle gebieden voor bijzondere planten.

Doelsoort Planten	Doelsoort
Water/Moeras	Duizendknoopfonteinkruid Moeraszegge
Grasland	Muizenoor Mannetjesereprijs Echte koekoeksbloem Veldrus
Heide	Struikhei Gewone dophei
Houtsingel/loofbos	Dubbelloof

*Strijbeekse Beek
ten oosten van de
Ulicotense Weg.*

Inrichting
Dennegoorven

Historische ligging
Dennegoorven rond
1900

4 Gebiedsbeschrijving en inrichtingsmaatregelen per deelgebied

Voor een overzicht van de ligging van de afzonderlijke deelgebieden wordt verwezen naar het Inrichtingsplan Ulicoten Noord (zie losse kaartbijlage). De samenhang van de deelgebieden wordt beschreven in het streefbeeld (zie §1.2). Tevens zijn detailkaartjes en enkele dwarsdoorsneden gemaakt van de deelgebieden. In bijlage 6 staat de legenda beschreven inclusief specificaties van afgraafdieptes en assortimentskeuze.

4.1 Dennegoorven

Huidige situatie

Rond 1900 lag het Dennegoorven temidden van een uitgestrekte heidegebied. Het ven en de heide zijn ontgonnen en in gebruik genomen als weiland of maïsakker. De Baarlese Weg is dwars door het oorspronkelijk ven aangelegd. Hierdoor kan het oorspronkelijk ven niet in zijn geheel worden hersteld. Het deelgebied bestaat uit het noordoostelijk deel van het ven. Hier is de oorspronkelijke venbodem (veen en meerbodemiaag) grotendeels verdwenen door ploegen en ontwatering. Restanten van een meerbodemiaag zijn aangetroffen op een diepte tussen 35 en 50 cm.

Op gemiddeld 80 cm diepte is een laag met zeer sterk lemig zand aangetroffen, gevolgd door een leemiaag. De GLG ligt tussen de 140 en 150 cm.

Streefbeeld

Het 3,6 ha groot Dennegoorven zal een geschikte biotoop vormen voor amfibieën en watervogels. Bloemrijk grasland met spontaan ontwikkelde struweelbosjes op de hogere delen, zorgt voor voedsel en beschutting voor diverse dieren. Het water wordt langer vastgehouden in het gebied. Vanaf het bestaande fietspad kunnen mensen genieten van de natuur.

Maatregelen

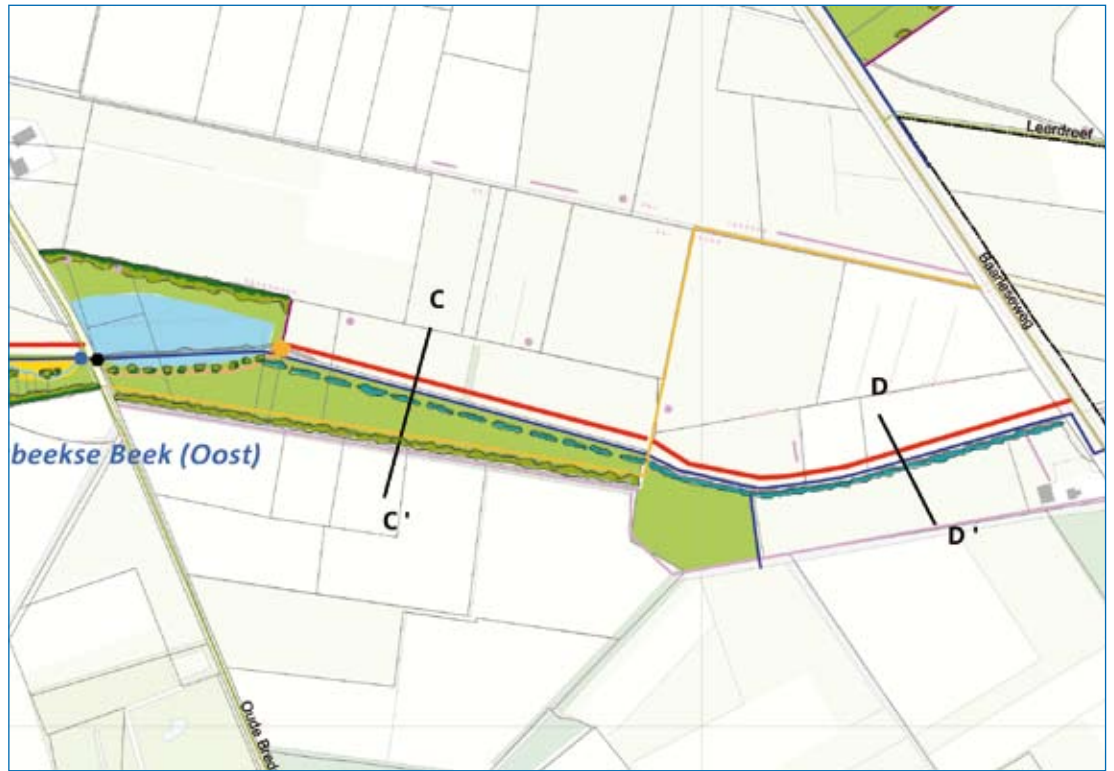
- De omtrek van het Dennegoorven is op basis van de historische kaart en hoogtekaart bepaald. Binnen deze omtrek wordt de geroerde bovengrond (ca 30 cm) afgegraven. Op plaatsen waar de meerbodemiaag intact is (o.a. noordelijk deel) wordt afgegraven tot 10 cm boven deze laag. In het diepste gedeelte, nabij de huidige ontwateringssloot, wordt afgegraven tot het zeer sterk lemig zand (ca 80 cm). Zie kader voor nadere toelichting.
- De huidige afvoersloot wordt afgedamd met een brievenbusconstructie waardoor water langer wordt vastgehouden. Het deel van de sloot binnen het venomtrek en ten noorden hiervan wordt tot de gewenste diepte opgevuld met zand of met zand en leem als sloot dieper is dan genoemde sterk lemige zandlaag.

- Om aangrenzende agrarische gronden te kunnen ontwateren wordt een nieuwe sloot gegraven op de noordgrens tot een diepte van 10 cm onder de drainagebuizen.
- Het deelgebied wordt geheel uitgerasterd en als bloemrijk grasland beheerd. Struweel kan zich spontaan ontwikkelen.
- Een picknickplaats wordt aangelegd bij het fietspad. Hier kunnen recreanten genieten van het uitzicht op watervogels in het Dennegoorven. Voor de realisatie zal met de provincie, als eigenaar van de Baarlese Weg, contact opgenomen worden.
- Het oude niet meer functionerende windmolen-tje wordt verwijderd.

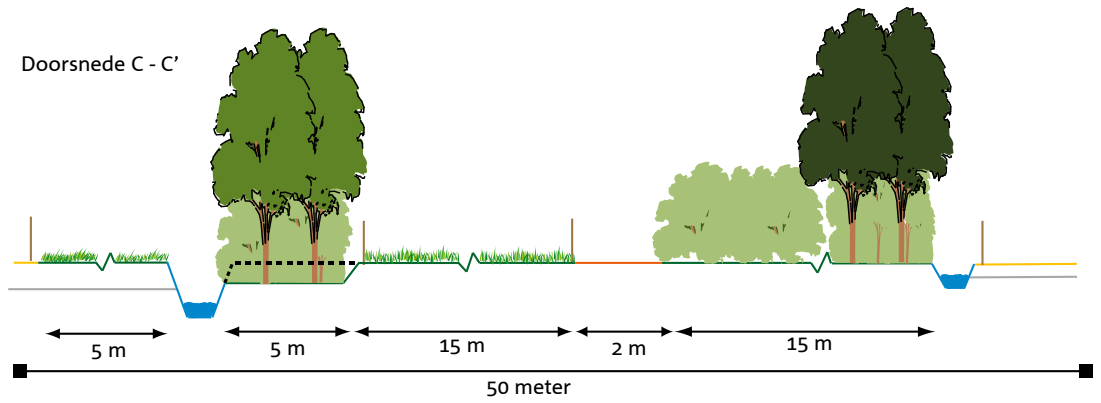
Belangrijke keuzes en aanvullend onderzoek

- Er is gekozen voor een tussenvariant waarbij waardevolle lagen (intacte meerbodemiaag en een stagnerende leemiaag) zo min mogelijk wordt afgegraven en waarbij voldoende diepgang is om 's zomers zolang mogelijk water in het ven te hebben (i.v.m. amfibieën).
- Uit aanvullend bodemkundig onderzoek zal blijken waar de meerbodemiaag intact is en of deze behouden kan worden. De provincie adviseert bij aanwezigheid van een meerbodemiaag om conform het Stappenplan Brabantse Vennen (april 1998) te handelen.
- Een groot deel van het Dennegoorven heeft lage archeologische verwachtingswaarden (RAAP-rapport 560). De flanken hebben middelhoge waarden, maar worden niet afgegraven. RAAP adviseert geen archeologisch vooronderzoek, maar wel toezicht bij de uitvoering.
- Door de kleinschaligheid van dit gebied kan het IGA-model geen uitsluitel geven over de toekomstige grondwaterstand en of deze voldoende hoog is om het ven een groot deel van het jaar water te laten voeren. Ook het effect van de sloot op de noordgrens hierop is onduidelijk.

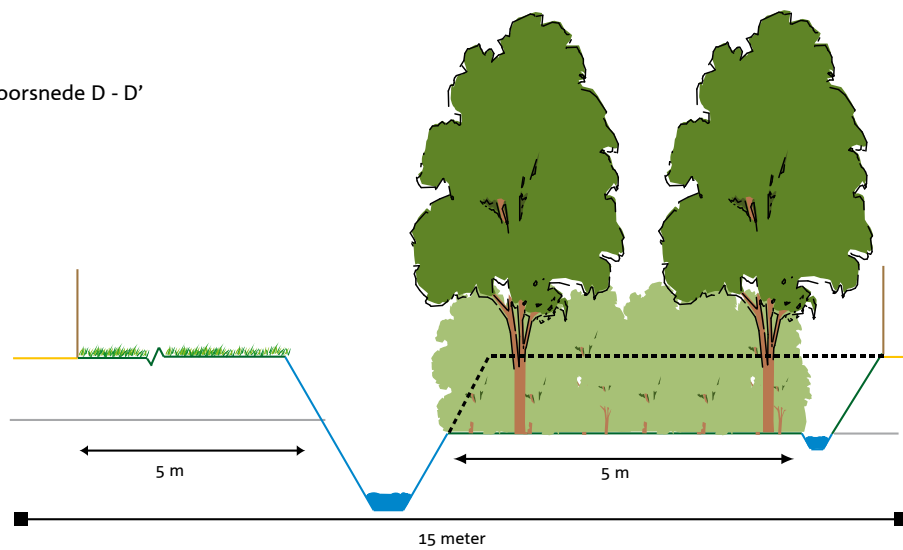
Inrichting Strijbeekse
Beek Oost (boven-
stroomse deel)

Doorsnede C - C'

Doorsnede D - D'

4.2 Strijbeekse Beek Oost

Huidige situatie

De Strijbeekse Beek in dit deelgebied heeft stroomopwaarts van de Oude Bredase Baan van oudsher een rechte loop. Stroomafwaarts had de beek een slingerend verloop, maar deze is genormaliseerd. De omliggende heidevelden en bossen zijn ontgonnen. Landbouw vindt nu tot op de insteek van de beek plaats. Het gebied kenmerkt zich door zijn grootschalige en open karakter met enkele bosschages, singels en solitair. De beekloop zelf is nauwelijks herkenbaar. Nabij de Ulicotense Weg is een cultuurhistorisch waardevolle strokenverkaveling nog enigszins herkenbaar en geeft een rationeel karakter aan het beekdal. Ten oosten van de Oude Bredase Baan is in het reconstructieplan de Baronie een waterbergingsgebied aangewezen met een oppervlakte van ca 3 ha.

Streefbeeld

Het streefbeeld is een langzaam stromende midden-/bovenloop met de functie 'waternatuur'. Langs de Strijbeekse Beek wordt een afwisselende biotoop ontwikkeld, gevormd door opgaande beplantingen, bloemrijk grasland en ruigtes met spontaan struweelvorming en drassige laagtes. Er is ruimte voor waterberging (ca 2 ha), vasthouden van water en hermeandering. De waterkwaliteit wordt verbeterd m.b.v. rietvegetaties op de oevers. De beekloop, de randen van het beekdal en de flanken met de kleinschalige strokenverkaveling worden extra geaccentueerd met beplantingen, waardoor deze herkenbare structuren in het landschap gaan vormen.

Maatregelen

- De oevers van de Strijbeekse Beek worden waar nodig afgegraven om het gewenste profiel te realiseren (zie dwarsdoorsneden C-C' en D-D' in bijlage 5).
- Een nieuw tracé met kleiner en ondieper profiel wordt gegraven in oorspronkelijke meanders (gebaseerd op de kadastrale kaart). Deze vervangt delen van de bestaande loop, die afgedamd worden.
- Beekbodemverhoging wordt op natuurlijke wijze gerealiseerd. Het nieuwe tracé wordt met verhoogde beekbodem aangelegd. De bestaande beekloop zal hierdoor aanzanden. Door aangepast onderhoud van de beekloop (minder intensief en op de bodem alleen beplanting verwijderen i.p.v. slib en beplanting) zal na verloop van tijd de beekbodem verhoogd worden. Hiervoor zal De Keur moeten worden aangepast. Eventueel kan dit versneld worden door bovenstrooms actief oevers los trappen of door (tijdelijke) barrières in de beek te leggen zoals boomstammen of zandzakken (zie kader).
- Het waterschap zal invulling geven aan de optimale inrichting van de waterbergingslocatie.
- De bestaande duiker onder de Oude Bredase Baan wordt geknepen, zodanig dat waterberging optimaal is en geen overlast ontstaat voor de bovenstrooms gelegen landbouwgronden. Tevens wordt de bodemval opgevuld (plaatselijk meer dan 50 cm volgens het IGA-model).
- De kruising met het fietspad wordt uitgevoerd met een brug. De huidige duiker op deze plek wordt verwijderd. Tevens worden 1, 2 of 3 duikers tussen de Oude Bredase Baan en de Ulicotense Weg verwijderd, afhankelijk van beheer en onderhoud.

Inrichting Strijbeekse Beek Oost (beneden-stroomse deel).

Historische situatie Strijbeekse Beek Oost rond 1900. De flanken van het beekdal is op enkele plaatsen rationeel ontgonnen in langwerpige stroken.

- Aanleg van een tijdelijk onderhoudspad aan de noordzijde van de beek. Deze sluit aan op het onderhoudspad rondom de waterbergingslocatie (zie kader pag. 21). Wanneer de beek voldoende beschaduwd wordt door beekbegeleidende beplanting aan de zuidzijde, is onderhoud niet meer nodig en wordt aan de noordzijde een banket afgegraven en beplant met beekbegeleidende beplanting.
- Aanleg beekbegeleidende beplanting aan de zuidzijde van de beek:
 1. aaneengesloten tussen Bredase Weg en fietspad op een banket
 2. onderbroken op een banket met openingen van 20 m tussen fietspad en waterbergingslocatie
 3. om de 12 meter een boomgroep met struweel aan de zuidzijde van waterbergingslocatie (i.v.m. onderhoud)
 4. onderbroken op een banket in combinatie met boomgroepen tussen Bredase Weg en knik in de beekloop, daarna een bomenrij
 5. geen extra beplanting tussen bomenrij en Ulicotense Weg.
- De bestaande houtsingel op de zuidgrens van het beekdal krijgt een struweel strook zodat een zoom-mantel vegetatie ontstaat. De houtsingel met struweel wordt doorgetrokken tot het bosje bij de Ulicotense Weg. Het laatste gedeelte is transparant om vergezichten vanaf de Ulicotense Weg mogelijk te maken (zie foto pag. 20). Een struweeluitloper loodrecht het beekdal in accentueert de strokenverkaveling.
- Een houtsingel met struweel wordt aangelegd op de noordgrens nabij de waterbergingslocatie.

Op deze luchtfoto is de strokenverkaveling duidelijk te zien. De kadastrale grenzen (oranje) corresponderen met de historische kaart.

Het Groot Vergoor (rechts) wordt langs het bosje op de achtergrond en via het slootje om het perceel geleid.

- De strokenverkaveling tussen de Ulicotense Weg en de Strijbeekse Beek is zeer kenmerkend en wordt geaccentueerd door beplantingen: a) rietvegetatie en spontaan opgaande begroeiing op perceelsgrenzen ten noorden van de beek, en b) een bestaande elzenbroekbos, houtsingels op kavelgrenzen en een elzensingel langs een bestaande sloot ten zuiden van de beek. Vanaf de weg hebben recreanten een goed uitzicht over dit gebied. Met deze maatregelen wordt aangesloten op de historische groenstructuren ten zuiden van de Strijbeekse Beek.
- Nabij het bestaande bosje wordt een nieuwe drasplek gecreëerd t.b.v. amfibieën door de bouwvoor af te graven.
- De bestaande sloten in het noordelijk deelgebied wordt oppervlakkig eenzijdig verbreed. Rietvegetatie krijgt ruimte om hier te ontwikkelen en zal een zuiverende werking hebben op de waterkwaliteit. Bij de uitmonding in de Strijbeekse Beek komt een vispasseerbare brievenbusconstructie om water langer vast te houden.
- Het benedenstrooms traject van het Groot Vergoor wordt middels een afdamming omgeleid langs de grens van het zuidelijk perceel, deels door bestaande sloten. Het nieuwe tracé krijgt een ca 20 m brede flauw talud waarop rietvegetatie kan ontstaan. Deze zal een zuiverende werking hebben. Het oude tracé wordt stroomafwaarts afgedamd en zal zich langzaam verlanden. De drie stuwen in het oude tracé langs de Ulicotense Weg worden verwijderd (zie kader).
- De duiker onder de Ulicotense Weg zal ondanks de afname van het dwarsprofiel door verondieping voldoende afvoer hebben en aanpassing is waarschijnlijk niet nodig (aldus IGA-model).

Belangrijke keuzes en aanvullend onderzoek

- Gekozen is voor een tijdelijk schouwpad om onderhoud aan de beekloop machinaal mogelijk te houden totdat dit niet meer nodig is. Uiteindelijk ontstaat de gewenste tweezijdige beplanting.
In het inrichtingsplan Chaamse Beken en Strijbeekse Beek (DLG, 2003) worden aanpassingen van de beekprofiel voorgesteld zoals afgraven van oevers en graven van een nieuw zomerbed naast de oorspronkelijke loop. Landschappelijk, cultuurhistorisch en ecologisch is dit niet gewenst. Daarom is hier gekozen voor maatwerk, waarbij verschillende onderdelen van de beek een ander type dwarsprofiel gaan krijgen. Hierbij is rekening gehouden met beheer en onderhoud. Gekozen is voor beekbodemverhoging en versmalling van het zomerbed in de oorspronkelijke loop op natuurlijk wijze: door aanzanden en extensiever onderhoud. Hierdoor is het graven van een nieuwe loop langs de soms honderden jaren oude loop niet nodig en blijven bestaande natuurwaarde zoals waardevolle bodemleven behouden. Nadeel is dat het langer duurt voordat de gewenste beekbodemhoogte wordt gerealiseerd. Onderzocht moet worden hoe lang dit duurt (Staatsbosbeheer geeft aan de natuurdoeltypen binnen 10 jaar te willen realiseren), wat het effect van bovenstaande is op watervoerendheid, grondwaterstandverhoging en waterberging en wat de gewenste beekbodemverhoging in het nieuwe tracé moet zijn.
- Het Groot Vergoor benedenstrooms heeft een sterk verval en het debiet is groot. De diepte en breedte van het nieuwe tracé wordt in het besteksfase bepaald. Het IGA-model geeft aan dat het verwijderen van de stuwen in het oude tracé geen ongewenste effecten heeft voor het bovenstrooms gedeelte. Het effect op kweldruk en grondwaterstand in het beekdal is onduidelijk.
- Het waterschap onderzoekt de optimale inrichting van de waterbergingslocatie. Dit houdt o.a. in: 1) bepalen van de afgraafdiepte; 2) vinden van een afdamconstructie om het water langer vast te houden en die tevens vispasseerbaar is; 3) onderhoudspad rondom waterbergingslocatie. Voorgesteld wordt een onderhoudspad aan de zuid- en oostzijde. Een duiker is hierbij noodzakelijk!
- De waterbergingslocatie heeft voor een groot deel lage archeologische verwachtingswaarden en geen archeologisch vooronderzoek wordt vereist. Mogelijk valt een klein deel in het noorden binnen de overgangszone met middelhoge verwachtingswaarden. Daar is wel archeologisch vooronderzoek vereist.

4.3 Strijbeekse Beek West en Bleeke Heide

Huidige situatie

Rond 1900 kronkelde de Strijbeekse Beek door een breed drassig beekdal. Op de hogere delen waren uitgestrekte heidevelden met hier en daar vennen. Deze zijn ontgonnen en ontwaterd en de beek is genormaliseerd. Landbouw vindt op grote delen tot op de insteek plaats. Ter hoogte van de Bleeke Heide is onlangs natuur ontwikkeld en zijn vennen hersteld. Deze worden druk bezocht door watervogels en de omliggende graslanden door weidevogels.

Streefbeeld

Het streefbeeld is een langzaam stromende middenloop met de functie 'waternatuur en viswater'. De Strijbeekse Beek stroomt weer slingerend door een afwisselend drassig graslandgebied, waar spontaan ruigte en struweel vormen. In lage delen vormt zich rietmoeras, die het water zuivert en is er ruimte voor waterberging en vasthouden van water. Op hogere delen vinden weidevogels een groot en open fourageergebied. De beekdalrand aan de zuidzijde wordt geaccentueerd met beplantingen. Stroomafwaarts langs de beek en bij de Nonnenvenloop richting het zuiden wordt een natte ecologische verbindingzone gevormd door poelen en drassige laagtes begeleid met beplanting. De beekloop wordt geaccentueerd met boomgroepen en spontaan opgaande begroeiing.

Maatregelen

- Een nieuw meanderend tracé met een kleiner en ondieper profiel wordt gerealiseerd door het verwijderen van beschoeiing, en de taluds zodanig af te graven dat een proces in gang wordt gezet van afkalvende oevers, aanzandingen en stroomkuilen. Met barrières zoals boomstam en zandzakken wordt meandering gestimuleerd en beekbodem verhoogd. Langs het tracé zal zich spontaan rietvegetatie ontwikkelen.
- Stroomafwaarts wordt een 6,2 ha groot natuurlijk rietmoeras gecreëerd (zie kader).
- De afvoer benedenstrooms van het moeras wordt geknepen door vervangen van bestaande duiker door een vispasseerbare brievenbusconstructie zodat waterberging wordt geoptimaliseerd. De zandweg zal hierbij worden opgehoogd.
- Twee duikers tussen de Ulicotense Weg en de zandweg worden verwijderd.
- Het beekdal wordt extensief beheerd als rietmoeras, bloemrijk grasland of als akker gebruikt. In verband met weidevogelbeleid worden geen nieuwe beplantingen aangelegd nabij de Bleeke Heide.
- Een bestaande dichtgegroeide natte laagte in de Bleeke Heide wordt opgeschoond en vergroot t.b.v. amfibieën.
- De oevers van vier bestaande greppels/sloten loodrecht op de beek worden vergraven tot komvormige oppervlakkige laagtes. De komvormige laagtes worden afgedamd. Vissen kunnen vanuit de Strijbeekse beek het eerste deel van de sloten (tot aan de dam) vrij inzwemmen.

Inrichting Strijbeekse Beek West (bovenstroomse deel).

- Rondom een huisperceel aan de Ulicotense Weg wordt een houtsingel aangelegd om verstoringen tegen te gaan.
- Een houtsingel met struweelrand wordt aangelegd ten noorden van een zandweg en greppel met riet nabij de Ulicotense Weg en accentueert de zuidgrens tussen beekdal en akkers. Deze grens blijft meer oostwaarts open, maar is herkenbaar door pleksgewijs aanplant van boomgroepen en solitair.
- Loodrecht op de Strijbeekse Beek langs de Belgische grens, de Nonnenvloop en een zandweg worden lijnbeplantingen aangelegd (respectievelijk houtsingel, houtsingel met struweel en bomerij). Een 5 m brede strook tussen het Nonnenvloop en de houtsingel wordt open gehouden t.b.v. een onderhoudspad.
- Op de percelen langs de Nonnenvloop worden drassige laagtes aangelegd nabij de Strijbeekse Beek en een poel met struweel nabij het Diepven.
- De beekbodem van de Strijbeekse Beek bovengstrooms van het moeras wordt op natuurlijke wijze verhoogd (ca 50 cm gewenst, zie § 4.2 en kader).
- De 40 m brede strook aan de noordzijde van de Strijbeekse Beek wordt als volgt ingericht (zie doorsnede A-A'):
 1. een ruigte/moeraszone (ca 3 m) wordt afgegraven zodanig dat de breedte tussen beide insteken 7,5m is. Riet en opgaande begroeiing zal spontaan ontwikkelen en de beekloop accentueren
 2. een graslandperceel dat als bloemrijk grasland wordt beheerd met hier en daar spontaan ontwikkeld struweel. Voor onderhoud wordt een 4 m brede strook vanaf de insteek vrijgehouden
 3. een afscheiding (geul of raster) tussen agrarische gronden en het natuurgebied.
- Een bestaande sloot wordt opgeschoond en aan de zuidkant verbreed, waardoor een drassige laagte wordt gecreëerd voor amfibieën.
- Op de ca 5 m brede strook stroomafwaarts zal spontaan ruigte of bloemrijk grasland met opgaande begroeiingen ontwikkelen. Deze strook wordt tevens als onderhoudspad gebruikt.

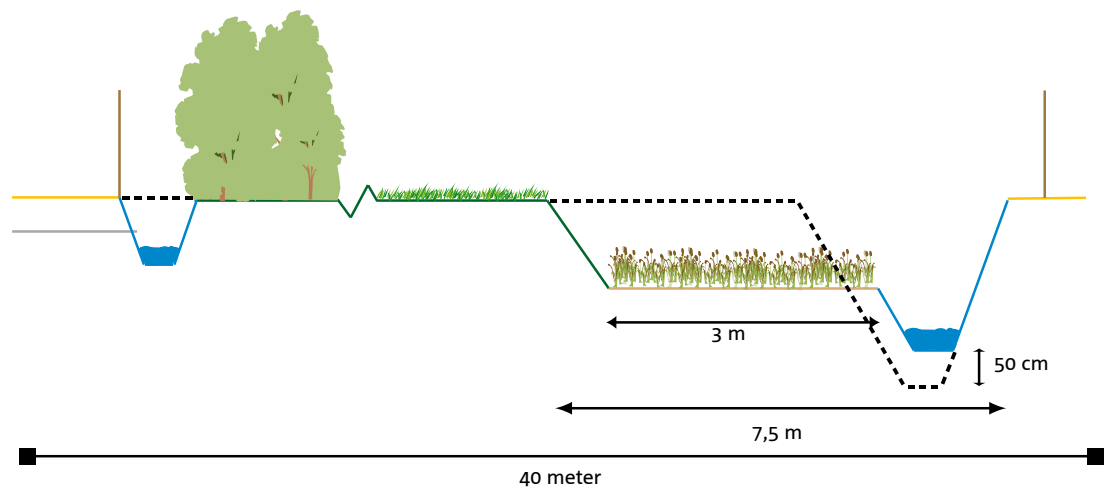

Historische ligging moerasgebied Strijbeekse Beek West rond 1900.

Inrichting Strijbeekse
Beek West (beneden-
stroomse deel).

Doorsnede A - A'

Inrichting Strijbeekse Beek West (midden-deel).

Belangrijke keuzes en aanvullend onderzoek

- Er is gekozen voor een groot natuurlijk rietmoeras (dus geen helofytenfilter) in een laagte waar oorspronkelijk ook rietvegetatie voorkomt. Deze is goed beheersbaar en aanpassingen op meerdere kleine locaties zijn hierdoor niet nodig. Landschappelijk is het goed ingepast.
- Drassige laagtes zijn zoveel mogelijk gelokaliseerd op bestaande laagtes of greppels. Alleen de bouwvoor wordt afgegraven (ca 30 tot 40 cm diep). Poelen komen van oorsprong niet in beekdalen voor en worden daarom ook niet daar aangelegd.
- Bepaald moet worden hoe diep het rietmoeras moet worden afgegraven. Een klein deel op de flanken valt binnen de middelhoge archeologische verwachtingswaarden. Hier is archeologisch vooronderzoek vereist.
- In besteksfase zal bepaald worden hoe diep het nieuwe tracé moet worden aangelegd.
- Beekbodemverhoging op het grenstraject is alleen mogelijk, wanneer overeenstemming is bereikt met de Belgische partners over: 1) welke beekbodemverhoging en daarmee samenhangende uitstralingseffecten acceptabel zijn, 2) hoe beheer en onderhoud van de beek aangepast kan worden om beekbodemverhoging te realiseren, 3) hoe gemonitord kan worden om vervolgens beheer en onderhoud aan te passen indien nodig.

Met betrekking tot punt 3 is het waterschap van plan om een monitoringsprogramma op te stellen voor het hele landinrichtingsgebied Baarle-Nassau.

Voor amfibieën worden enkele bestaande sloten omgevormd tot ondiepe drassige laagtes.

4.4 Goordonk

Huidige situatie

Momenteel bestaat het 1,3 hectare grote deelgebied uit een weiland/maïsakker met een kleine natte laagte waarlangs enkele populieren en opslag van wilgen staan. De bodem bestaat uit leemarme en droge duinvaag- en haarpodzolgrond. Een deel van de noordgrens langs de zandweg is beplant met eiken, waaronder enkele exoten (Amerikaanse eik).

Streefbeeld

Gestreefd wordt naar de vorming van een leefgebied en corridor voor amfibieën (Vinpootsalamander en Alpenwatersalamander), de Levendbarende hagedis, libellen, dagvlinders, struweelvogels (Roodborsttapuit, Patrijs) en zoogdieren (Bosspitsmuis, Egel en vleermuizen). Naast een poel zal het gebied gaan bestaan uit bloemrijk grasland en (braam)struweel. Een deel van de zandweg zal geschikt zijn voor soorten die voorkomen in zandige en zonnige biotopen. Fietzers en wandelaars kunnen hier bij een picknickplaats rusten en genieten van de natuur. Een informatiebord zal hen informeren over planten- en diersoorten bij poelen.

Maatregelen

- De bestaande poel wordt opgeschoond en uitgebaggerd. Houtopslag wordt verwijderd. De poel wordt verbreed. De noordwestzijde krijgt een flauw talud.
- De bestaande waardevolle steilrand wordt versterkt door ophoging met zand. De overgang tussen zandweg en het perceel blijft hier open (zon op zandweg).
- De Amerikaanse eiken in de bomenrij langs de zandweg worden verwijderd.
- Op 8 m van de westgrens wordt een lijnvormig struweel aangeplant.
- Op een 20 m brede strook langs de bestaande bomenrij wordt spontaan struweel ontwikkeld (extensief maai-/kapbeheer).
- Het perceel wordt als bloemrijk grasland beheerd (maaien).
- Nabij het kruispunt van het fietspad en de zandwegen wordt een picknickset en een informatiebord geplaatst. Wandelplatform Baarle-Nassau/Hertog ziet mogelijkheden om in de toekomst een wandelommetjesroute langs dit perceel aan te leggen.

Belangrijke keuzes en aanvullend onderzoek

- Het deelgebied Goordonk heeft lage archeologische verwachtingswaarden (RAAP-rapport 560). RAAP adviseert geen archeologisch vooronderzoek, maar wel toezicht bij de uitvoering.
- Voor verwijderen van de Amerikaanse eiken zal een kapvergunning moeten worden verleend door gemeente Baarle-Nassau.

4.5 Groot Vergoorven

Huidige situatie

Het deelgebied bestaat uit 4,0 ha EVZ en 1,8 ha EHS en maakt onderdeel uit van een open en wijds landbouwgebied met in de randzones de bossen langs de Oude Bredase Baan en van Het Goordonk. In dit voormalig heidegebied lag omstreeks 1900 nog het Groot Vergoorven. Door dit ven is de waterloop Het Groot Vergoor gegraven om zodoende het ven en de omringende natte heidevelden te kunnen ontwateren en vervolgens te ontginnen. Momenteel zijn de landbouwgronden van belang als foerageer- en/of broedplaats voor enkele algemene weidevogels. In Het Groot Vergoor kwelt ijzerhoudend grondwater uit. De bodem binnen het deelgebied bestaat uit tamelijk natte moerpodzolgrond en in de overgang naar de Oude Bredase Baan uit leemarme en (tamelijk) vochtige veldpodzolgrond. Circa 2 ha van dit deelgebied is in het reconstructieplan aangewezen als waterbergingsgebied.

Streefbeeld

Het streven is gericht op de ontwikkeling van een leefgebied voor amfibieën (Vinpoot- en Alpenwatersalamander), de Levendbarende hagedis, libellen, dagvlinders (Bruine vuurvlinder), weide- en moerasvogels (Grutto, Wulp, Kleine karekiet, Rietgors), zoogdieren (Bunzing, Hermelijn, Dwergmuis), planten (Duizendknoopfonteinkruid, Muizenoor, Mannetjesereprijs, Veldrus), alsmede een foerageergebied voor de Toendrarietgans. Naast een grote en langwerpige drassige laagte zullen in de lagere delen van het deelgebied vochtig bloemrijk grasland worden ontwikkeld die richting Oude Bredase Baan geleidelijk overgaan naar heischraal grasland. Op een oppervlakte van ca 4 ha wordt het water langer vastgehouden.

Historische ligging
Groot Vergoorven rond
1900.

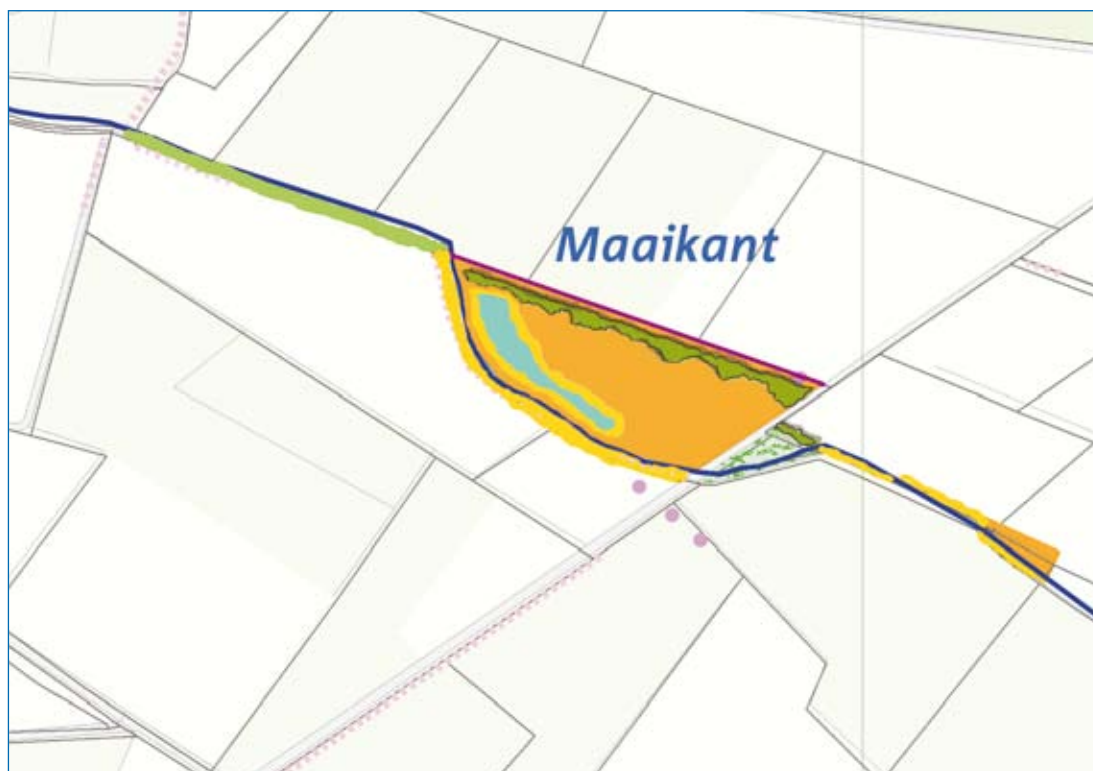

Maatregelen

- Het huidige traject van Het Groot Vergoor binnen het deelgebied en wanneer mogelijk bovengroen wordt verondiept. De oevers worden oppervlakkig vergraven zodat een grote drassige laagte ontstaat.
- Bij de uitstroom van deze drassige laagte wordt een dam met een brievenbusconstructie geplaatst. Hierdoor wordt gebiedseigenwater langer vastgehouden.
- Een nieuw tracé wordt gegraven aan de west- en zuidzijde van het deelgebied. Middels een lage gronddam in het nieuwe tracé wordt bij lage afvoer het water dat voornamelijk uit kwel bestaat door het ven geleid. Bij hoge afvoer zal het water, voornamelijk bestaande uit regenwater, deels over de lage gronddam via het nieuwe tracé worden afgevoerd. Een hogere beekbodem van het nieuwe tracé is gewenst (zie kader).
- Het gehele gebied wordt als bloemrijk grasland beheerd (begrazing) en wordt geheel uitgerasterd. Het noordelijk deel zal in een later stadium middels maai- en afvoerbeheer verschaald worden, zodat op langer termijn heischraal grasland kan ontstaan. Waterschap en Staatsbosbeheer zullen afspraken maken over beheer van het gebied, het onderhoud van de beek en de drassige laagte.
- De waardevolle steilranden moeten behouden en open blijven.

Belangrijke keuzes en aanvullend onderzoek

- Het nieuwe traject van Het Groot Vergoor heeft waarschijnlijk een drainerende werking op de directe omgeving en vangt mogelijk kwel af. Hierdoor zal de drassige laagte minder lang water bevatten. Daarnaast vindt op de agrarische gronden bovengroen droogteschade plaats. Om dit te voorkomen is een hogere beekbodem gewenst. Vanwege het detailniveau geeft de IGA-studie geen uitsluitsel over de optimale beekbodemverhoging (cm) van het nieuwe traject en het bovengroen traject is. Daarom is gekozen om de beekbodem tot 10 cm onder de drainagebuizen te verhogen.
- Het nieuwe traject ligt op de overgang naar hogere gronden en heeft middelhoge archeologische verwachtingswaarden. Archeologisch vooronderzoek is vereist. De drassige laagte heeft een lage archeologische verwachtingswaarde en vooronderzoek wordt niet geadviseerd.

4.6 Maaikant

Huidige situatie

Het deelgebied bestaat uit een 5 meter brede EVZ (0,5 ha) met een 2,2 ha stapsteen aan de noordzijde van Het Groot Vergoor. Het is gelegen in een open en zwak glooiend landschap. Omstreeks 1900 bestond het nog geheel uit heidevelden. Nu is het tot op de insteek in gebruik als maïsakker of grasland.

Streefbeeld

Gestreefd wordt naar de ontwikkeling van een natte verbingszone die bestaat uit moeras- en ruigtevegetaties en een langwerpige drassige laagte. Struweel zorgt voor beschutting en afscheiding met agrarische gronden. De zone zal functioneren voor amfibieën (Vinpoot- en Alpenwatersalamander), libellen (Weidebeekjuffer), dagvlinders (Oranjetipje), moerasvogels (Kleine karekiet, Rietgors) en zoogdieren (Hermelijn, Bunzing).

Maatregelen

- De 5 m brede strook wordt als bloemrijk grasland ingericht en tevens als onderhoudspad gebruikt.
- Binnen de stapsteen wordt de zuidoever van Het Groot Vergoor vergraven en een moerasstrook gerealiseerd. Op natuurlijke wijze wordt de beekbodem verhoogd tot 10 cm onder de drainagebuizen (zie § 4.2). In verband met beheer en onderhoud kan de breedte van de waterloop en moerasstrook niet groter zijn dan 7,5 m.

- Een langwerpige drassige laagte wordt gevormd door afgraven van de bouwvoor in het gedeelte met lage archeologische verwachtingswaarden. Een 3 m brede onderhoudspad scheidt de beek van deze drassige laagte.
- Het perceel wordt als ruigte beheerd (maaibeheer) en de noordzijde wordt beplant met struweel. Tussen struweel en aanliggende landbouwgronden wordt een "schaduwstrook" van 8 m opgehouden.

Belangrijke keuzes en aanvullend onderzoek

- Het hogere deel van de stapsteen heeft middelhoge archeologische verwachtingswaarden (RAAP-rapport 560). De locatie van de drassige laagte is zo gekozen dat afgraving in dit gebied wordt vermeden. Hierdoor wordt geen archeologisch vooronderzoek geadviseerd.

Bestaande situatie Groot Vergoor in de Maaikant.

4.7 Ulicotense Weg

Huidige situatie

Dit deelgebied bestaat uit een 5 meter brede strook aan de oostzijde van het Groot Vergoor (0,4 ha) en kan als een eerste aanzet beschouwd worden voor een EVZ (zie §5.2). Momenteel is de strook deel van een maïsakker of grasland. Binnen en nabij het deelgebied komen thans nauwelijks enige natuurwaarden voor.

Streefbeeld

Gestreefd wordt naar de ontwikkeling van een natte ecologische verbindingszone die bestaat uit moeras- en ruigtevegetaties. Dit deelgebied versterkt de verbinding tussen het dal van de

Strijbeeksche Beek en het bovenstroomse deel van Het Groot Vergoor (Ulicotensche Heide). In het bijzonder geldt dit voor amfibieën (Vinpoot- en Alpenwatersalamander), libellen (Blauwe breedscheenjuffer, Weidebeekjuffer), dagvlinders (Oranjetipje), moerasvogels (Kleine karekiet, Rietgors) en zoogdieren (Bunzing, Hermelijn, Dwergmuis, Egel, Vleermuizen).

Maatregelen

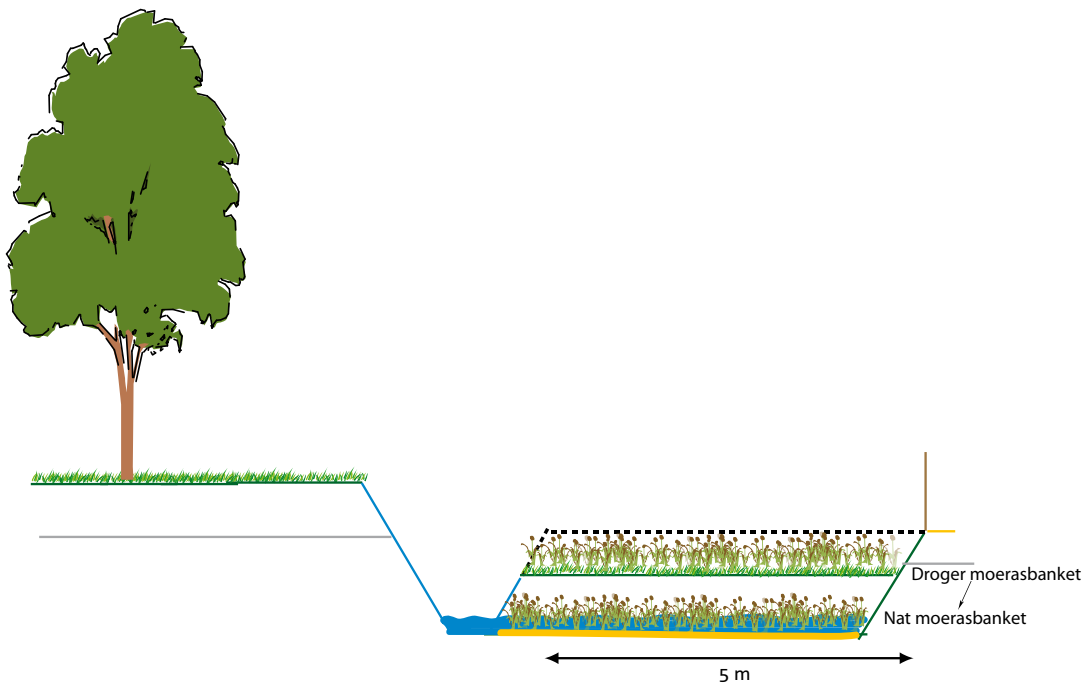
- Het bovenstroomse deel wordt afwisselend over een lengte van 50 m afgegraven tot aan de beekbodem (nat moerasbanket) of alleen graszodelaag (droger moerasbanket), zie doorsnede B-B'.
- Het benedenstroomse deel wordt ingericht als bloemrijk grasland en tevens als onderhoudspad gebruikt.

*Bestaande situatie
Groot Vergoor langs
de Ulicotense Weg.*

Doorsnede B - B'

4.8 Diepven

Huidige situatie

Rond 1900 bestond een belangrijk deel van het deelgebied uit het 5,5 ha grote Diepven, alsook uit heide en loofbos. Het ven en de heide zijn ontgonnen en in gebruik genomen als weiland of beplant/begroeid met voornamelijk loofhout. Door het ven is een waterloop gegraven, de Nonnenvenloop, om zodoende het ven te ontwateren en te ontginnen. Voor een belangrijk deel bestaat de bodem uit fijn zandig, sterk lemig veldpodzolgronden. De bovengrond is als gevolg van ploegen tot 40 cm diep vermengd met de podzolhorizont en de oorspronkelijke aanwezige veenlaag. Deze veenlaag is bijna geheel verdwenen. Alleen in het noordoosten van het ven is een moerige tussenlaag aangetroffen op 55 cm diepte. Op een diepte tussen 40 en 70 cm bevindt zich op een aantal plaatsen (m.n. oostelijk deel) een dun laagje veraard veen en een sterk lemige, meerbodemachtige afzetting, die duiden op de oorspronkelijke venbodem. Hieronder ligt een dun laagje fluvio-periglaciale materiaal. Tussen de 70 en 150 cm treft men een zware pleistocene kleilaag van zo'n 10-15 cm dikte aan. Deze is waarschijnlijk waterondoorlatend. De kleilaag bedekt een verweerde en compacte hypnaceëvenen, die palaeocologisch gezien zeer waardevol kan zijn. Van de vroegere natuurwaarden is nagenoeg niets bewaard gebleven.

Streefbeeld

Voor het ca 10 ha grote deelgebied is het streven gericht op de ontwikkeling van een leefgebied voor amfibieën (Boomkikker, Kamsalamander, Vinpootsalamander, Alpenwatersalamander), reptielen (Levendbarende hagedis, Hazelworm), libellen (Metaalglanlibel, Weidebeekjuffer), dagvlinders (Bruine vuurvlinder, Bont dikkopje), struweelvogels (Roodborsttapuit, Gekraagde roodstaart, Patrijs), weidevogels (Gele kwikstaart, Veldleeuwrik, Wulp), zoogdieren (Das, Hermelijn, Bunzing, Aardmuis, Vleermuis) en planten (Duizendknoopfonteinkruid, Veldrus). Naast een gedeeltelijk herstel van het oorspronkelijke Diepven zal het gebied gaan bestaan uit heischraal grasland. Langs de zandweg en in de overgangszones naar de bestaande loofbosjes ontstaat droge ruigte en braamstruweel. Binnen het deelgebied wordt het water langer vastgehouden.

Maatregelen

- De omtrek van het Diepven is op basis van de historische kaart en hoogtekaart bepaald. Binnen deze omtrek wordt de geroerde bovengrond (ca 30 cm) afgegraven. Op plaatsen waar de meerbodemiaag intact is (oostelijk deel) wordt afgegraven tot 10 cm boven deze laag.

Waar deze laag sterk gedegradieerd is, wordt afgegraven tot 20 cm boven de pleistocene kleilaag.

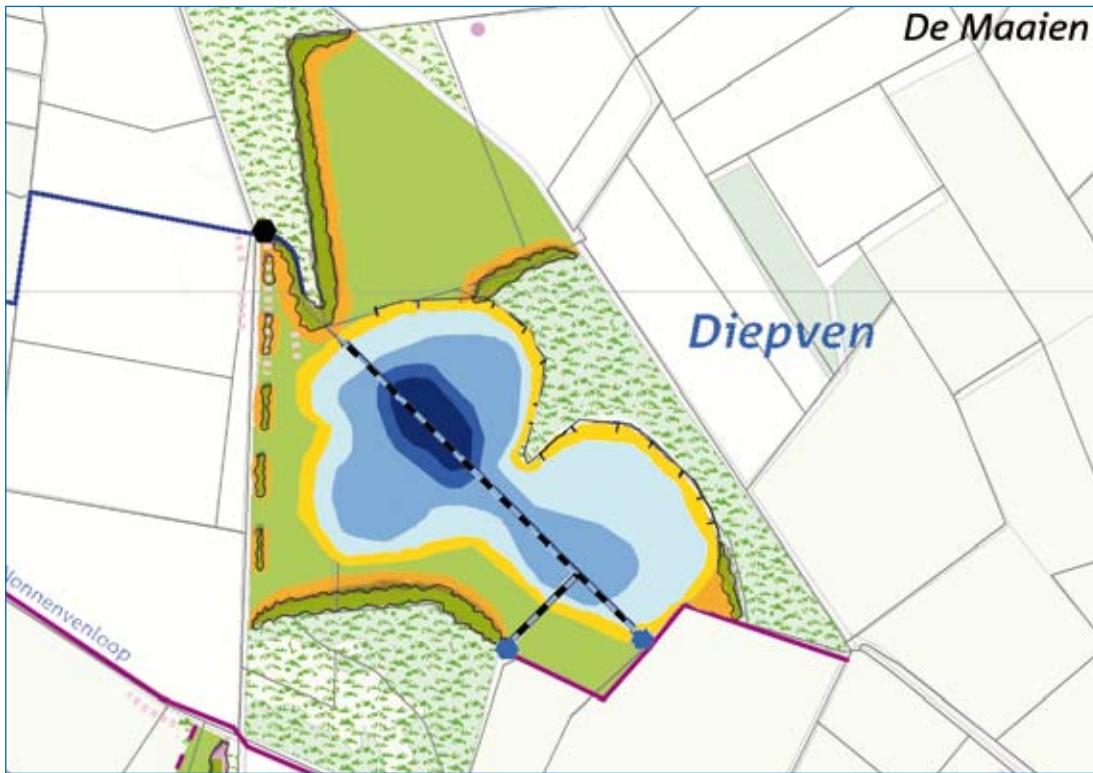
- Om het Diepven te kunnen herstellen en om instroom van verrijkt landbouwwater te vermijden, wordt het traject van de Nonnenvenloop om het deelgebied geleid. Dit wordt opgenomen in het kavelaanvaardingsplan en valt buiten dit project.
- Bestaande sloten binnen het deelgebied worden afgedamd. Het deel binnen het venomtrek en ten oosten hiervan wordt tot de gewenste diepte opgevuld (met zand of met zand en klei als de sloot dieper is dan genoemde pleistocene leemlaag).
- Het deelgebied wordt beheerd als bloemrijk grasland (begrazing). Struweel en de buitengrens worden uitgerasterd. Middels een maaien afvoerbeheer zullen grote delen verschraald worden, zodat op langer termijn heischraal grasland kan ontstaan.
- Aan de randen van bestaande bosjes wordt struweel ontwikkeld.
- Langs de zandweg wordt over een lengte van 30 m lijnvormig struweel aangeplant. Aangrenzend worden de bovengrond van stroken van 10 m breed afgegraven om schrale omstandigheden te creëren. Hierdoor ontstaat een ruigte - struweel overgang met een hoge biodiversiteit.
- De waardevolle steilranden moeten behouden en open blijven.
- Het oude niet meer functionerende windmolen-tje wordt verwijderd.

Belangrijke keuzes en aanvullend onderzoek

- Er is gekozen voor een tussenvariant waarbij aardkundige waarden (meerbodemiaag en pleistocene hypnaceëvenen) zo min mogelijk wordt afgegraven en waarbij voldoende diepgang is om 's zomers zolang mogelijke water in het ven te hebben (i.v.m. amfibieën).
- Het Diepven ligt voor een groot deel in een gebied met middelhoge archeologische verwachtingswaarde (RAAP-rapport 560). Uit karakterend archeologisch booronderzoek blijkt dat er geen aanleiding meer is om archeologische vindplaatsen te verwachten,
- Palaeocologisch onderzoek is waarschijnlijk niet vereist omdat alleen gedegradieerd veen wordt afgegraven en de waardevolle pleistocene hypnaceëvenen wordt bewust niet vergraven.

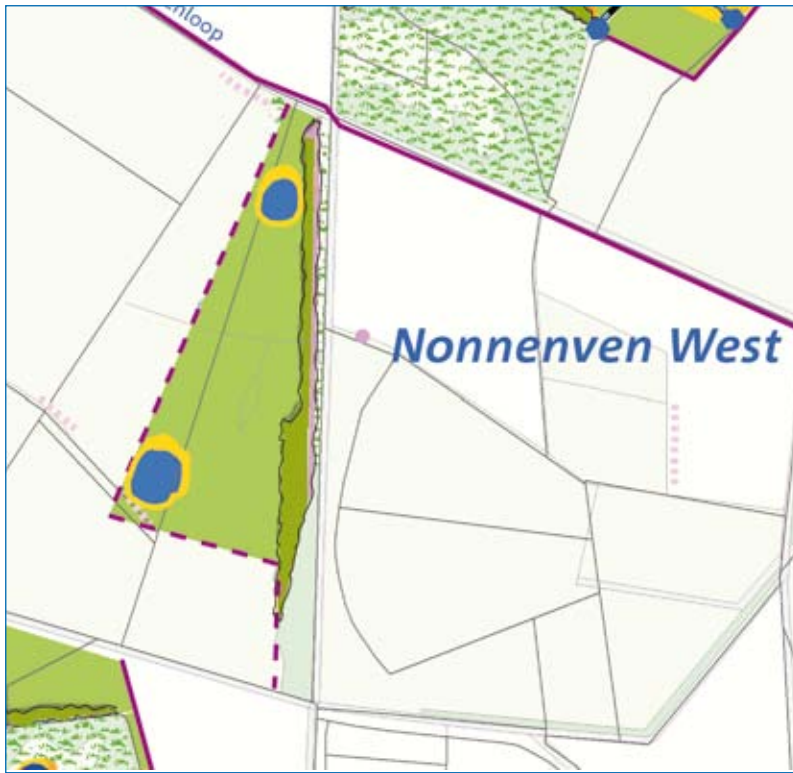
De Maaien

Inrichting Diepven

Historische ligging
Diepven rond 1900

Boven:
Inrichting Nonnenven West

Onder:
Huidig gebruik Nonnenven West is mais en grasland.

Belangrijke keuze en aanvullend onderzoek

- Hier is gekozen voor 2 poelen met een optimale inrichting voor amfibieën, omdat het een belangrijke schakel betreft in de verbindingzone. Volgens ecologen uit de streek is een diepte van 20 cm onder de GLG voldoende om vrijwel permanent water te voeren. Afgraven van de pleistocene hypnaceëvenlaag wordt vermeden. Andere deelgebieden in de omgeving worden minder optimaal ingericht.
- Palaeoecologisch onderzoek is waarschijnlijk niet vereist omdat de waardevolle pleistocene hypnaceëvenlaag niet wordt vergraven.
- Bepalen precieze diepte GLG en pleistocene hypnaceëvenlaag.
- In besteksfase wordt bepaald waar afgegraven leem kan worden afgezet. Het verondiepen van drainerende sloten bij Dennegoorven en Diepven is een mogelijkheid.

4.9 Nonnenven West

Huidige situatie

Het deelgebied (1,9 ha) ligt ten westen van het oorspronkelijke Nonnenven en bestaat uit een maïsakker of grasland dat plaatselijk tijdelijk plas-dras staat. De bodem bestaat uit sterk lemig bekeerddronden met een gemengde bouwvoor in een 1 m dik dekzandpakket, dat een dun fluvio-periglaciaal leemarm zandlaag bedekt. Op een diepte van ca 140 cm beneden maaiveld ligt een pleistocene leemlaag. Op één plaats is hypnaceëven aangetroffen op 160 cm diepte. De huidige natuurwaarden zijn (zeer) laag.

Streefbeeld

Het deelgebied zal gaan functioneren als een leefgebied dan wel corridor voor amfibieën (Boomkikker, Kamsalamander, Vinpootsalamander, Alpenwatersalamander), reptielen (Levendbarende hagedis, Hazelworm), libellen, dagvlinders, struweelvogels (Roodborsttapuit, Gekraagde roodstaart, Patrijs), zoogdieren (Das, Egel, Hermelijn, Vleermuizen) en planten (Duizendknoopfonteinkruid, Veldrus). Naast twee poelen zal het gebied bestaan uit droge ruigte met aan de oostzijde (braam)struweel dat aansluit op de bestaande houtsingel.

Maatregelen

- Aanleg van twee poelen volgens ecologische basisprincipe, maar met een diepte van 160 cm (ca 20 cm onder de GLG).
- Langs de bestaande bomenrij/houtsingel wordt een ca 10 m brede strook met struweel aangeplant (zoals Vuilboom, Wilde Lijsterbes, Prunus, Meidoorn). Langs en in deze strook zal zich spontaan braamstruweel ontwikkelen.
- Het deelgebied wordt beheerd als bloemrijk grasland (begrazing). Struweel en de buitengrens worden uitgerasterd.

4.10 Lijmbeek

Huidige situatie

Het 5 meter brede deelgebied is gelegen in een (relatief) open landbouwgebied waarin nauwelijks bijzondere natuurwaarden aanwezig zijn.

Streefbeeld

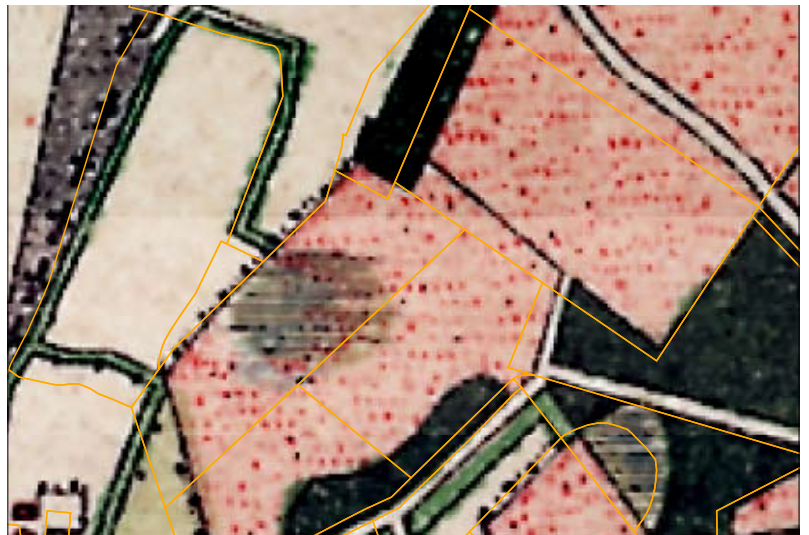
Het deelgebied zal bestaan uit een houtsingel, die een verbinding voor met name struweelvogels (Geelgors, Grasmus) en zoogdieren (Das, vleermuizen, Hermelijn) tot stand dient te brengen tussen het Poetjesven en het bosgebied ten noorden van Lijmbeek.

Maatregelen

- Aanleg van een 5 meter brede houtsingel waarin Zomereik, Ruwe berk, Wilde lijsterbes en Sporkehout worden aangeplant en/of spontaan ontwikkeld.

Inrichting Lijmbeek

Historische ligging bosstroken bij de Lijmbeek rond 1900

4.11 Poetjesven

Huidige situatie

Het nieuwe natuurgebied bestaat momenteel deels uit weilanden waarin nog een cultuurhistorisch waardevol kleinschalig greppelpatroon ligt. In de aangrenzende en bestaande bosjes en venetjes komen enkele minder algemene planten- en diersoorten voor (o.m. Waterpostelein, Kleine watersalamander). De venetjes hebben steile oevers en worden grotendeels overschaduw door opgaande begroeiing. Een drassige laagte is in een vergaande verlandingsproces. Onderhoud heeft in lange tijd niet plaatsgevonden. De bodem binnen het deelgebied bestaat uit zwak tot sterk lemige en tamelijk vochtige veldpodzolgronden (noordelijk deel) en tamelijk natte broekeerdgronden met in de bovengrond ca 20-30 cm veraard veen en een dunne slecht doorlatende leemlaag (zuidelijk deel).

Streefbeeld

Voor het nieuwe natuurgebied (ca 3,4 ha groot) en de reeds bestaande bosjes en venetjes bestaat het streefbeeld uit het ontwikkelen van een leefgebied voor amfibieën (Boomkikker, Kamsalamander, Vinpootsalamander, Alpenwatersalamander), reptielen (Levendbarende hagedis, Hazelworm), libellen (Metaalglanslibel, Weidebeekjuffer), dagvlinders (Bont dikkopje, Oranjetipje), moerasvogels (Blauwborst, Rietgors), weidevogels (Watersnip, struweelvogels (Geelgors, Patrijs), zoogdieren (Bunzing, Das, Vleermuizen) en planten (Veldrus, Duizendknoopfonteinkruid, Echte koekoeksbloem). Het zuidelijk deel zal gaan bestaan uit vochtige bloemrijke graslanden (Kamgrasweide) waarin het cultuurhistorisch waardevol greppelpatroon versterkt en hersteld zal worden en drassige laagtes ontstaan. Elders in het deelgebied zullen drogere bloemrijk grasland en ruigten ontstaan die via braamstruweel geleidelijk overgaan naar de bestaande bosjes. Het gebied om de venetjes en drassige laagte zal vrij zijn van opgaande begroeiing, zodat meer zonlicht op de vennen en de drassige laagte valt en om een verbinding te maken met het aanliggende graslandperceel. Binnen het deelgebied wordt het water langer vastgehouden.

Maatregelen

- De vennetjes worden hersteld door reguliere onderhoudsmaatregelen en afgraven van natuurvriendelijke oevers. De noordoever van het zuidelijk ven krijgt een flauw talud. De bodem van de drassige laagte wordt uitgebaggerd tot maximaal 30 cm diep.
- Opgaande beplantingen nabij de vennetjes en drassige laagte worden verwijderd:
 1. bij beide vennetjes ca 5 m aan noordzijde en 20 m aan de zuidzijde
 2. rondom de drassige laagte ca 5 meter
 3. tussen het noordelijke ven en het aangrenzende graslandperceel
 4. tussen het zuidelijk vennetje en de drassige laagte.
- De bestaande greppels dienen te worden vergraven naar lijnvormige ondiepe laagtes met flauwe taluds. Om water vast te houden wordt de centrale sloot afgedamd en voorzien van een brievenbusconstructie.
- Twee drassige laagtes worden gecreëerd door het gebied tussen twee greppels tot de leemlaag (ca 20 tot 30 cm) af te graven. Hierbij wordt de cultuurhistorische belijning in stand gehouden.
- De randen van de bosjes worden beplant met struweel.
- Een groot deel wordt als vochtig of droge bloemrijk grasland beheerd (begrazing). Bosjes, struweel en de buitengrens worden uitgerasterd. Het kleine perceel in het noordwesten wordt als ruijge beheerd (maaïen).

Belangrijke keuzes en aanvullend onderzoek

- Herstel van het cultuurhistorisch waardevolle greppelpatroon heeft hier hoogste prioriteit. Daarom is gekozen voor twee ondiepe drassige laagtes tussen twee greppels i.p.v. één grote poel voor amfibieën.
- De werkzaamheden aan de vennetjes, drassige laagtes en greppels zijn beperkt of betreffen voornamelijk onderhoudswerkzaamheden. Het hele gebied heeft een lage archeologische verwachtingswaarde. Uit karterend archeologisch booronderzoek blijkt dat er geen aanleiding meer is om archeologische vindplaatsen te verwachten. Afgraven van de bouwvoor of uitbaggeren van waterbodems wordt hierdoor niet belemmerd.

*Boven :
Historische ligging van
de Poetjesvennetjes*

*Onder :
Op de luchtfoto is het
cultuurhistorisch waar-
devol greppelpatroon
goed te zien.*

5 Doelrealisatie

In onderstaand hoofdstuk wordt per thema aangegeven in hoeverre de gestelde doelen (zoals genoemd in §1.1) ook daadwerkelijk worden gehaald na de nieuwe toedeling en uitvoering van de voorgestelde inrichtingsmaatregelen. Daarnaast wordt ingegaan op de aandachtspunten en randvoorwaarden in hoofdstuk 2.

5.1 Water Waterberging

De exacte waterbergings- en waterreserveringsgebieden zoals deze zijn aangewezen in het reconstructieplan de Baronie zijn weergegeven in bijlage 3.

De totale oppervlakte van de 2 waterbergingsgebieden binnen het plangebied bedraagt 5 ha. Voor waterberging is in dit plan opgenomen het waterbergingsgebied Groot Vergoorven van 4 ha en verder het waterbergingsgebied langs de Strijbeekse Beek (ten oosten van de Oude Bredase baan) van 3 ha. Behalve in deze vastgestelde waterbergingsgebieden vindt er ook retentie plaats in het Dennegoorven, Poetjesven en Diepven en moerasgebied langs de Strijbeekse Beek.

Waterreserveringsgebieden 2016

Tevens zijn er in het reconstructieplan waterreserveringsgebieden 2016 aangewezen. Binnen de EHS-begrenzing ligt in totaal ca 10,7 ha waterbergingsreserveringsgebied 2016. Hiervan wordt ca 8,7 ha binnen dit plan gerealiseerd. Deze waterreserveringsgebieden zijn destijds indicatief aangegeven (zie kaart 3). Uit de IGA-studie blijken een aantal gebieden beter geschikt te zijn voor waterreservering. Dit wordt op dit moment door het Waterschap Brabantse Delta verder geconcretiseerd. De doelstellingen in het reconstructieplan (zie tabel doelrealisatie en bijlage 3) zijn dan ook niet definitief.

Waterkwaliteit

In het dal van de Strijbeekse beek wordt een zuiveringsmoeras aangelegd met een oppervlakte van 6,2 ha. Deze inrichting draagt bij aan de verbetering van de waterkwaliteit in de Strijbeekse beek.

Beekherstel

In het reconstructieplan is langs de Strijbeekse beek een ruime zone begrensd als 'ruimte voor beek- en kreekherstel'. De totale oppervlakte van deze zone binnen het plangebied Ulicoten Noord is ca 130 ha. Circa 64 ha hiervan is gelegen binnen de EHS (nieuwe begrenzing EHS). Hiervan wordt 54 ha voor dit doel heringericht en overgedragen aan Staatsbosbeheer of het Waterschap.

De totale lengte van de Strijbeekse Beek binnen het plangebied bedraagt 5,2 kilometer. Over een totale lengte van 4,7 kilometer wordt invulling gegeven aan de doelstelling 'beekherstel': natuurvriendelijke oevers, beekbodemverhoging (aanzanding), hermeandering, verwijderen van stuwen. Hierdoor is de beek vispasseerbaar geworden, heeft het een natuurlijkere afvoerdynamiek en is het voldoende watervoerend.

De aangrenzende gronden (één- of tweezijdig) zijn overgedragen aan het Waterschap dan wel Staatsbosbeheer. Zij zijn verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud. Een belangrijk onderdeel van beekherstel en ontwikkelen van natuurvriendelijke oevers is het aanpassen van het beheer- en onderhoudsplan. Zo is de Keur nu voornamelijk afgestemd op de landbouw en zal het waterschap invulling moeten geven aan een natuurvriendelijke onderhoud van beken.

Natte Natuurparel

De Natte Natuurparel is gelegen in de noordzijde van het beekdaldal van de Strijbeekse Beek. De zuidzijde is Belgisch grondgebied en in landbouwkundig gebruik. De Natte Natuurparel wordt in dit plan niet gerealiseerd. Gronden kunnen slechts beperkt worden vrijgemaakt. Daarnaast zal vernatting natschade veroorzaken op aangrenzende landbouwgebieden. Hierover zijn geen afspraken gemaakt met de Belgische partners, zodat deze inrichting nog niet mogelijk is.

5.2 Natuur Ecologische hoofdstructuur (EHS)

In het plangebied van Ulicoten Noord is, in het provinciaal natuurgebiedsplan, 161 ha 'EHS - nieuwe natuur' begrensd. Met in achtname van het wijzigingsvoorstel (zie ook bijlage 'wijzigingsvoorstel EHS') is er door aankoop en uitruil in het plan van toedeling 143,2 ha EHS toebedeeld aan het Staatsbosbeheer in het stroomgebied van de Strijbeeksebeek en 9,2 ha in het stroomgebied van de Groote of Roode beek. Dit komt overeen met een doelrealisatie van 89 %. De resterende 17,75 ha EHS wordt niet gerealiseerd in het plan van toedeling. Hierop blijft de bestemming EHS gehandhaafd.

Middels de voorgestelde inrichtingsmaatregelen worden de hydrologische omstandigheden gecreëerd die overeen stemmen met de op deze locatie gewenste natuurdoeltypen. Het natuurdoeltype moeras in het oostelijk gedeelte van de Strijbeekse Beek wordt ingevuld middels een overgang van een relatief smalle moeraszone, via bloemrijk grasland, naar een meer drogere vorm van

bloemrijk grasland. Door deze invulling kunnen, ongewenste, grootschalige vergravingen worden voorkomen. De voorgestane inrichting van het gebied past binnen de brede variatie die door de provincie aan het natuurdoeltype moeras is toegekend. Aanpassing van dit natuurdoeltype is dan ook niet noodzakelijk.

Ecologische verbindingzones (EVZ)

Langs Het Groot Vergoor, welke met een lengte van 4.427 m een zijloop van de Strijbeekse Beek is, is in het provinciaal natuurgebiedsplan een ecologische verbindingzone (EVZ) opgenomen. De doelstelling is om per strekkende kilometer 2,5 ha EVZ te realiseren: 1 ha (wat overeenkomt met een 10 meter brede strook) als 'natte' EVZ onder verantwoordelijkheid van het Waterschap en 1,5 ha (de aansluitende 15 m) waarvan de aanleg en inrichting als taak voor de betreffende gemeente wordt gezien. Omgerekend ligt er langs het Groot Vergoor 4,43 ha als taakstelling voor het Waterschap en 6,64 ha als taakstelling voor de gemeente.

Gebleken is dat, met name als gevolg van huiskavelproblematiek, realisatie van één brede langgestrekte EVZ langs het Groot Vergoor binnen het plan van toedeling niet mogelijk is. Daarom is ervoor gekozen om, waar mogelijk, de EVZ in de vorm van robuuste eenheden ('steppingstones') aan te leggen en deze via een smallere corridor aan elkaar te verbinden.

Niet alle EVZ gronden zijn vrijgemaakt. In totaal is ca 7 ha heringericht als 'natte' EVZ en aan het waterschap Brabantse Delta toebedeeld. Hiermee is voor het waterschap dus ruimschoots aan de taakstelling voldaan. Deze 'natte' EVZ is als volgt ingevuld:

Langs de Ulicotense Weg, over een lengte van 792 m een strook van 5 m (0,40 ha).

Langs Het Groot Vergoor, aan de zuidzijde over een lengte van 550 m een strook van 5 m (0,28 ha). Het element Maaikant met een oppervlakte van 2,15 ha.

Aan de noordzijde van Het Groot Vergoor met een wisselende breedte van 5 tot 10 m over een lengte van 290 m. met een totale oppervlakte van 0,21 ha.

Het element Groot Vergoorven met een oppervlakte van 4,04 ha.

De herinrichting draagt zeker bij aan een betere verspreidingsmogelijkheden en vergroten van leefgebieden voor met name amfibieën, struweelvogels en kleine zoogdieren. De verbindingstroken tussen de stapstenen zijn hier en daar met een breedte van 5 meter relatief smal om een goed functionerende verbindingzone te garan-

deren. Verbreding is dus nadrukkelijk gewenst. Aanvullend aan deze inrichting ligt er voor de betreffende gemeente hier dus nog zeker een taakstelling!

Een deel van de duikers worden verwijderd en zullen geen barrière vormen voor migrerende fauna. Het passeerbaar maken van de overige duikers (o.a. onder wegen) om verspreiding van diverse diersoorten te bevorderen wordt ingevuld door de verantwoordelijke gemeente of waterschap.

5.3 Landschap, Cultuurhistorie en Archeologie

Binnen de nieuwe natuurgebieden zijn landschappelijke en cultuurhistorische waarden versterkt (zie bijlage 4). Een aantal historische vennen (of drassige laagtes) zijn hersteld: Dennegoorven, Diepven, Poetjesvennen en Groot Vergoorven. Steilranden zijn behouden of versterkt. Een cultuurhistorische waardevolle greppelpatroon en strokenverkaveling zijn versterkt. Alle historische groenstructuren binnen de deelgebieden, die aangegeven zijn op de cultuurhistorische waardekaart van provincie Noord-Brabant, zijn behouden of versterkt met struweel. Belangrijke landschappelijke structuren (waterlopen, beekdalen en een zandweg) zijn versterkt met beplantingen. Hierdoor is ook de samenhang van de verschillende elementen versterkt. Bij de uitvoering is zoveel mogelijk rekening gehouden met archeologische en aardkundige waarden.

5.4 Recreatie

In Goordonk is een rust- en picknickmogelijkheid gecreëerd. De natuurgebieden zullen aantrekkelijker worden voor recreatie die vanaf bestaande paden kunnen genieten van het natuurschoon dat zich zal ontwikkelen. Eventueel kunnen de gebieden onderdeel worden van nog te realiseren fiets- en wandelroutes.

5.5 Landbouw

Door de grondwaterverhoging binnen de EHS en de maatregelen om water vast te houden in de bovenlopen wordt mede de droogteschade in het agrarisch gebied tegen gegaan. Aanvullende maatregelen worden genomen om gewasschade op aangrenzende landbouwgronden (o.a. door schaduwwerking of vernatting) zoveel mogelijk te voorkomen. Inundatie zal voornamelijk binnen de EHS plaatsvinden. Alleen ten noord-oosten van de uitmonding van het Groot vergoor in de Strijbeekse Beek neemt de inundatie op een agrarisch perceel toe. In het kavelaanvaardingsplan (valt buiten dit inrichtingsplan) zijn maatregelen als aanleggen drainage en aanpassen slotenstelsel opgenomen. Deze zullen de door het IGA-model aangegeven grondwaterverhoging of inundatie van landbouwgronden afvangen.

Doelrealisatie in cijfers

Thema	Reconstructiedoel	Doel	Gerealiseerd	
		[ha] of [km]	[ha] of [km]	%
Water	Areaal in waterbergingsgebied dat geschikt is * gemaakt voor waterberging via aankoop, inrichting en beheer	5,0 ha	7,0 ha	140
	Areaal in waterreserveringsgebied 2016 dat * geschikt is gemaakt voor waterberging via aankoop, inrichting en beheer	10,7 ha	8,7 ha	81
	Areaal waar maatregelen zijn genomen die leiden tot verbetering van waterkwaliteit	6,2 ha	-	
	Gerealiseerde lengte waarvoor de Strijbeekse beek beekherstel heeft plaatsgevonden	5,2 km	4,7 km	90
	Inrichting Natte Natuur Parel	14,6 ha	0 ha	0
Natuur	Verworven en ingericht areaal EHS (nieuwe natuur)	161 ha	143,2 ha	89
	Ingericht 'nat' areaal EVZ Groot Vergoor (taakstelling waterschap)	4,4 ha	7,0 ha	159
	Ingericht 'droog' areaal EVZ Groot Vergoor (taakstelling gemeente)	6,6 ha	0 ha	0
Landschap, Cultuurhistorie & Archeologie	Areaal waarvoor maatregelen zijn genomen t.b.v. versterking en herstel van landschappelijke en cultuurhistorische waarden	161 ha	161 ha	100

* De doelstelling waterreserveringsgebieden 2016 opgenomen in het reconstructieplan "De Baronie" zijn niet definitief. Waterschap Brabantse Delta zal ligging en areaal concretiseren m.b.v. het IGA-model.

Strijbeekse Beek ten oosten van de Oude Bredasebaan.

Literatuur/referentielijst

- Cools, 2003. Inrichtings- en beheersplan ecologische verbindingzones en landschapselementen in het landinrichtingsproject 'Baarle-Nassau'.
- DLG, 2003. Inrichtingsplan Chaamse Beken en Strijbeekse Beek (natuur, landschap en beekherstel) Ruilverkaveling 'Baarle-Nassau'.
- Leenders, K.A.H.W, 1999. Cultuur-historisch overzicht van het ruilverkavelingsgebied Baarle-Nassau.
- RAAP-rapport 560, 2000. Ruilverkavelingsgebied Baarle-Nassau: een aanvullende archeologische inventarisatie (AAI-1) en advieskaart.
- Reconstructieplan De Baronie 2005. Provincie Noord-Brabant.
- Stoutjesdijk J. en Crombaghs B., 1997. Kolonisatie van nieuwe drinkpoelen in de Landinrichting Baarle-Nassau
- Cultuurhistorische Waardenkaart, Provincie Noord-Brabant (<http://chw.brabant.nl/chw>).
- Aardkundig Waardevolle Gebiedenkaart Noord-Brabant, 2004. Provincie Noord-Brabant.

Bijlage I: Wijzigingsvoorstel EHS

In het plangebied van Ulicoten Noord/Chaam Zuid is, bij de vaststelling van het provinciaal natuurgebiedsplan, 161 ha nieuwe natuur begreund. Bij besluit van Gedeputeerde Staten van 20 maart 1995 is bepaald dat vanwege de huiskavelproblematiek door de Landinrichtingscommissie een flexibele invulling kan worden gegeven aan deze bestemming. Begin 2003 heeft de Landinrichtingscommissie hiertoe een concept voorstel ingediend bij Gedeputeerde Staten. Bij brief van 19 augustus 2003 laat het College van Gedeputeerde Staten weten dat dit concept voorstel voldoet aan de randvoorwaarde dat één en ander hectare neutraal is gebeurd en recht doet aan de nagestreefde doelstellingen/functies voor de EHS. Hierna is het concept voorstel opgenomen in het plan van toedeling, dat ter inzage is gelegd. Deze ter inzagenlegging en de afhandeling van de ingediende bezwaren hebben er toe geleid dat er ten opzichte van het in 2003 goedgekeurde voorstel een 3-tal wijzigingen zijn opgetreden. Te weten:

1. De EHS hectares grenzend aan de zuidzijde van de Baarlese Weg zijn verplaatst naar de noordzijde (voormalig Dennegoorven)
2. Aan de zuidzijde van de Strijbeekse Beek is een perceel toegevoegd
3. Ten oosten van de Ulicotense Weg is een begrenzing aan de zuidzijde van de Strijbeekse Beek omgeklapt naar de noordzijde.

Ad. 1:

De mogelijkheid deed zich voor om de oorspronkelijke locatie van het voormalige Dennegoorven te verwerven. Tijdens onderzoek is op deze locatie de oude venbodem waargenomen. Door een beperkte verschuiving van EHS-hectares kan het voormalige Dennegoorven op de historische locatie worden hersteld. Hier vinden amfibieën een geschikte biotoop en kunnen watervogels fourageren.

Ad. 2:

In het goedgekeurde wijzigingsvoorstel wordt de EHS aan de noordzijde van de Strijbeekse beek verlegd naar de zuidzijde. Aanvullend aan deze nieuwe EHS begrenzing aan de zuidzijde is nu nog een perceel extra verworven. Dit perceel versterkt de ecologische verbindingfunctie van het beekdal van de Strijbeekse Beek.

Ad. 3:

De EHS is van het driehoekige perceel aan de zuidzijde van de Strijbeekse Beek afgehaald. In plaats hiervan zijn een tweetal percelen aan de noordzijde van de Strijbeekse beek als EHS begreund. In dit deelgebiedje is een cultuurhistorisch waarde-

vol verkavelingspartoon zichtbaar. Op deze wijze wordt het deelgebied afgerond en kan het cultuurhistorisch waardevolle kavelpartoon in stand worden gehouden. De nieuwe EHS-percelen sluiten aan bij de bestaande EHS begrenzing. Deze percelen zijn tevens lager gelegen (binnen het beekdal) en hebben een hogere ecologische potentie dan het oorspronkelijk begrensde perceel.

Op kaart 1 "Wijzigingsvoorstel EHS" is te zien op welke percelen de EHS status af wordt gehaald (rood) en op welke percelen de EHS status wordt toegevoegd (blauw). De wijzigingen ten opzichte van de in 2003 goedgekeurde begrenzing zijn met de felle kleuren (donker rood en donker blauw) op kaart 1 weergegeven.

De uitkomst na het inspraaktraject van het plan van toedeling is nu dat in het stroomgebied van de Strijbeeksebeek 105 ha in de vastgestelde begrenzing rechtstreeks wordt toegedeeld aan het Staatsbosbeheer. Daarnaast wordt 38,2 ha in het stroomgebied van de Strijbeeksebeek aan het Staatsbosbeheer toegedeeld vanwege de bovengenoemde afspraak. In totaal wordt aan Staatsbosbeheer in het stroomgebied van de Strijbeeksebeek 143,2 ha nieuwe natuur toegeedeeld. In het plan van toedeling wordt 17,8 ha nieuwe natuur niet gerealiseerd. Hierop blijft de bestemming EHS gehandhaafd.

Het Dennegoorven wordt gerealiseerd in het stroomgebied van de Groote of Roode Beek. De oppervlakte van 5,5 ha zal worden meegenomen in het EHS-voorstel voor het stroomgebied van de Groote of Roode Beek. Hierdoor wordt de EHS in het totale project hectare-neutraal herbegreund.

De voorgestelde EHS-wijziging zal na vaststelling van het Plan van Toedeling door Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Brabant officieel vastgesteld moeten worden en samen met de vastgestelde natuurdoeltypen worden doorgevoerd in het provinciaal Natuurgebiedsplan.

Hierover is afgesproken dat de landinrichtingscommissie Baarle-Nassau na het vaststellen van het definitieve plan van toedeling door de Arrondissementsrechtbank te Breda namens Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten een voorstel indient bij Gedeputeerde Staten.

Vooruitlopend hierop zal voor het project Ulicoten Noord begin 2008 een verzoek worden ingediend tot voortijdige uitvoering.

Bijlage II: Voorstel wijziging natuurdoeltypen

Op kaart 1 is de voorgestelde EHS-verschuiving weergegeven. Voor de toegevoegde EHS-gebieden is tevens een voorstel gedaan voor het betreffende natuurdoeltype. Hierbij is het natuurdoeltype van het te verwijderen EHS-gebied als uitgangspunt genomen. Dit geldt ook voor de EHS-strook met natuurdoeltype “moeras” aan de noordzijde van de Strijbeekse Beek (ten oosten van de Ulicotense Weg). Deze wordt naar de zuidzijde verschoven.

Binnen de brede variatie die door de provincie aan het natuurdoeltype moeras wordt toegekend zal hier een drogere variant gelijk aan bloemrijk grasland worden gerealiseerd. Kaart 2 geeft een overzicht van de natuurdoeltypen. Met rood omlijnende gebieden zijn de EHS-gebieden die volgens het wijzigingsvoorstel er af gaan. De met blauw omlijnende gebieden worden aan de EHS-toegevoegd.

Bijlage III: Ligging waterdoelen

Op kaart 3 staan de waterdoelen uit het reconstructieplan de Baronie aangegeven. De water-reserveringsgebieden 2016 zijn destijds indicatief aangegeven. Uit de IGA-berekening blijken een

aantal gebieden beter geschikt te zijn voor water-reservering. Waterschap Brabantse Delta zal dit verder concretiseren.

Bijlage IV: Ligging cultuurhistorische waarden

Op kaart 4 vindt u de actuele weergave van de cultuurhistorische waarden van provincie Noord-Brabant, bestaande uit "Historische geografie" en "Historisch groen". Met een kleur wordt de waardering aangegeven (zie legenda). Daarnaast zijn twee herstelde vennen, historisch greppelpatroon en historisch strokenverkaveling aangegeven.

Bijlage V: Inrichtingseisen van de doelsoorten

In deze bijlage worden de randvoorwaarden die de diverse groepen en/of soorten stellen aan het leefgebied beschreven. De randvoorwaarden bepalen in belangrijke mate de inrichting en het beheer van de deelgebieden.

Ecologische verbindingzones

De ecologische verbindingzones waarbinnen de deelgebieden zijn gelegen komen overeen met het model 'Nat kralensnoer' uit het Voorbeeldenboek Ecologische Verbindingszones van de Provincie Noord-Brabant.

Model Nat kralensnoer

Het model Nat Kralensnoer verbindt gebieden waarin soorten leven die natte en vochtige omstandigheden nodig hebben. Denk daarbij aan amfibieën als Kamsalamander en de Groene kikker, aan dagvlinders (Bont dikkopje) en aan libellen. Ook verschillende ruigte- en struweelvogels en kleine zoogdieren zoals Bunzing profiteren van deze zone. Het Nat Kralensnoer is ook uitermate geschikt als basismodel voor de Boomkikker. De Kamsalamander is gebonden aan een landschap waar veel poelen voorkomen. Zijn leefgebied bestaat uit een landschap van houtwallen, loofbosjes en overgangen naar weiland.

Het Nat kralensnoer is opgebouwd uit een corridor met stapstenen en ziet er daar door uit als een kralensnoer. Bouwstenen zijn: poel, moeras, grasland, struweel en bos.

Omdat de zone meestal gerealiseerd wordt langs een waterloop of beek, is er in principe altijd een smalle corridor aanwezig, die bestaat uit de waterloop met zijn oevers. De corridor is minimaal 10 meter breed, met daarin een mozaïek van (vochtig) bloemrijk grasland, struweel en ruigten en natuurvriendelijke oevers.

De stapstenen zijn minimaal 0,5 hectare groot en bestaan uit één of meerdere poelen met een oppervlak van minimaal 500 m², omgeven door vochtige (schraal)graslanden, ruigten, struweel en bos. De onderlinge afstand tussen de stapstenen bedraagt bij voorkeur maximaal 300 tot 400 meter.

Drukke wegen vormen een groot gevaar voor amfibieën. Waar de verbindingzone drukke wegen kruist, moeten ontsnipperingsmaatregelen worden getroffen.

Amfibieën

Een leefgebied van amfibieën bestaat uit een voortplantingswater, landbiotop en overwinteringsplaats. Het voortplantingswater kan bestaan uit een poel, ven, sloot of waterloop. Naast natte ruigte- en/of moerasvegetaties in de oeverzone van een poel of een ander water dan wel op korte afstand (maximaal 50 meter) hiervan, bestaat het landbiotop uit droge tot vochtige ruigte en/of vochtig tot nat grasland, braam- en/of wilgenstruweel, houtsingel/wal en/of loofbos. Naast voldoende schuilmogelijkheden waarvoor deze elementen zorgen, voorzien ze ook in de aanwezigheid van voldoende voedsel in de vorm van insecten. Voedselarme, droge en zure elementen zoals naaldbos, droge heide en zeer schrale graslanden zijn voor de meeste amfibieën geen geschikt landbiotop. Sommige amfibieën overwinteren in water terwijl andere soorten (bijvoorbeeld Kamsalamander, Kleine watersalamander) overwinteren op het land onder hout, steen, bladeren, in braamstruweel en holletjes.

Reptielen

De Levendbarende hagedis en Hazelworm leven met name in (relatief) bosrijke gebieden, waar de soorten vooral zijn te vinden in de overgangszones van bos naar heide en/of heischraal grasland met een meer of minder goed ontwikkelde struik-, kruid- en graslaag. Daarnaast treft men de soorten aan langs bospaden, houtwallen, op kapvlakten en soms ook in bermen en sloot-kanten. Beide soorten hebben een voorkeur voor een vochtig milieu, een nat of droog milieu worden veelal gemeden. De Levendbarende hagedis is in tegenstelling tot de Hazelworm vaak te vinden op open, zandige plekken die door de zon worden beschenen. De reptielsoorten verschuilen zich onder bladeren, heidestruiken, boomstronken, stenen en in holletjes.

Libellen

Het leefgebied van libellen bestaat globaal uit een voortplantingswater en een landbiotop. Het voortplantingswater waarin de eieren worden gelegd en waarin de larven opgroeien bestaat uit moerassen, poelen, vennen, sloten, waterlopen en/of beken. De volwassen libel (imago) verblijft op en langs het voortplantingswater maar kan zich ook verplaatsen naar andere leefgebieden. Voor de volwassen dieren zijn meestal (relatief) soortenrijke moeras-, ruigte- en graslandvegetaties van belang, omdat deze vegetaties rijk zijn aan voedsel (ondermeer vliegen, muggen) en voldoende rust- en schuilmogelijkheden bieden.

De geselecteerde doelsoorten kunnen zowel langs beken en waterlopen voorkomen, alsook langs stilstaande wateren. Min of meer specifiek voor beken en waterlopen zijn de Beekjuffers, waarbij de Bosbeekjuffer een duidelijke voorkeur heeft voor beschaduwde beekjes.

Dagvlinders

In het leefgebied van dagvlinders dienen voldoende waardplanten voor rupsen en nectarplanten voor vlinders aanwezig te zijn, alsmede oriëntatiemogelijkheden bij het zoeken naar waardplanten en partners in de paringstijd. Daarnaast moet het leefgebied voldoen aan bepaalde temperatuur- en luchtvochtigheidscondities. Voor de meeste dagvlindersoorten is een kleinschalig landschap bestaande uit bloemrijke graslanden en ruigten in combinatie met struwelen, houtwallen / singels en loofbosjes een geschikt leefgebied. Om voor de geselecteerde doelsoorten een geschikt leefgebied te kunnen creëren dienen er de onderstaande waard- en nectarplanten aanwezig te zijn.

Vogels

Moerasvogels

De geselecteerde moerasvogels Bosrietzanger, Rietgors, Kleine karekiet en Blauwborst kunnen leven in een klein gebied dat bestaat uit natte ruigte- en/of moerasvegetaties. Bosrietzanger en Blauwborst verlangen veelal ook de aanwezigheid van (enkele) wilgen, terwijl Rietzanger en Kleine karekiet een voorkeur hebben voor rietvegetaties. De leefgebieden komen voor langs bijvoorbeeld poelen, waterlopen en sloten.

Weidevogels

Weidevogels leven in open, (tamelijk) natte graslandgebieden en is veelal diverse tientallen hectaren groot (Wulp, Watersnip en Grutto). Veldleeuwerik, Graspieper en Gele kwikstaart kunnen daarentegen ook leven in een gebied dat slechts enkele hectaren groot is en in plaats van graslanden bestaat uit ruige slootkanten, wegbermen en/of overhoekjes. De Veldleeuwerik en Gele kwikstaart kunnen daarnaast ook broeden en foerageren in graanakkers.

Doelsoort	Waardplant	Nectarplant
Bont dikkopje	Pijpenstrootje/Hennegras	Braam/Paardenbloem/ Veldzuring Echte koekoeksbloem
Oranjetipje	Look-zonder-look/ Pinksterbloem	Look-zonder-look/ Pinksterbloem
Bruine vuurvlied	Veldzuring/Schapenzuring	Struikhei/Gewone dophei/ Akkerdistel/Braam/Duizendblad
Eikenpage	Zomereik	Braam/Akkerdistel/Boerenwormkruid
Kleine ijsvogelvlinder	Wilde kamperfoelie	Braam/Vuilboom

Struweelvogels

Struweelvogels zoals de Geelgors, Roodborsttapuit, Kneu, Gekraagde roodstaart en Gragors leven in een kleinschalig landschap dat gekenmerkt wordt door een (relatief) hoge dichtheid aan loofbosjes, houtwallen /singels en struwelen, alsmede ruigten, bloemrijke en/of ruige graslanden, slootkanten en/of bermen. Het leefgebied is veelal slechts enkele hectaren groot, terwijl het leefgebied van de Patrijs en de Steenuil tientallen hectaren groot is. De Patrijs broedt in soortgelijke landschappen als de genoemde struweelvogels, waarbij naast ruigten, graslanden en bosjes er bij voorkeur een grote verscheidenheid aanwezig is aan geteelde gewassen op akkers. De Steenuil broedt in oude holle bomen en in gebouwen, zoals boerenschuren. Het voedsel van de Steenuil bestaat meestal uit veldmuizen, regenwormen en kevers die vergaart worden in graslanden en bermen.

Bosvogels

De geselecteerde bosvogels leven in een besloten boslandschap tot in een halfopen en kleinschalig landschap waarin een hoge dichtheid aan bosjes wordt afgewisseld met houtwallen /singels en/of bomenrijen. In onder andere bloemrijke graslanden en bermen vinden Torenvalk, Grote lijster en Groene specht hun voedsel, zoals veldmuizen, regenwormen, mieren en andere insecten. De overige bosvogels vergaren hun voedsel (insecten, vruchten) veelal binnen de bossen, in bijvoorbeeld bomen, struiken of op de grond. Bij voorkeur bestaat het bos uit loofhout met een gevarieerde opbouw in leeftijd en een dichte en natuurlijke ondergroei.

Zoogdieren

Zoogdieren zoals Egel, Wezel, Hermelijn, Bunzing, Das en diverse muizen hebben een voorkeur voor een kleinschalig landschap dat naast weilanden, bloemrijke graslanden, graanakkers en ruigten bestaat uit struwelen, houtwallen/singels en loofbosjes. De Dwergmuis komt tevens voor in zegge- en rietvegetaties en de Aardmuis een paar jaar in jonge bosaanplant, alwaar de soort tamelijk snel verdwijnt als beschaduwing toeneemt door de bomen. De aanwezigheid van voldoende voedsel en mogelijkheden om te zich kunnen voortplanten, rusten en te schuilen zijn essentieel voor een geschikt leefgebied. De grootte van het leefgebied varieert van enkele vier-kante meters (muizen) tot tientallen hectaren (Egel, Hermelijn, Wezel en Bunzing). Het voedsel bestaat uit wormen, insecten, slakken, zaden en gras, terwijl de Wezel, Hermelijn en Bunzing zich ook tegoed doen aan konijnen, muizen, ratten, mollen, kikkers en vogels.

Het jachtgebied van de geselecteerde vleermuizen (Gewone en Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis en Laatvlieger) bestaat eveneens bij voorkeur uit een kleinschalig landschap met bomenrijen, houtwallen/singels, bosjes, poelen, vennen, beken en waterlopen. De Ruige dwergvleermuis benut echter ook vaak meer open gebieden om te jagen naar insecten. Verblijf-plaatsen en kraamkolonies van vleermuizen vindt men in gebouwen (met name op zolders, in kerktorens) en in boomholten.

Planten

De randvoorwaarden die de geselecteerde plantensoorten stellen zijn weergegeven in de onderstaande tabel:

Doelsoort	Waterregime							Zuurgraad					Trofiegraad					Kwel		
	Aquatisch	Zeer nat	Nat	Matig nat	Vochtig	Matig droog	Droog	Basisch	Neutraal	Zwak zuur	Matig zuur	Zuur	Zeer voedselrijk	Voedselrijk	Matig	Zwak voedselrijk	Voedselarm		Zeer voedselarm	
Water/Moeras																				
Duizendkn.font.k																				
Moeraszegge																				
Grasland																				
Muizenoor																				
Man. Ereprijs																				
Echt Koekoeksbl.																				
Veldrus																				
Heide																				
Struikhei																				
Gewone dophei																				
Houtsingel/loofb																				
Dubbelloof																				

Bijlage VI: Legenda detailkaartjes en dwarsdoorsneden

Legenda detailkaartjes deelgebieden			Legenda doorsneden	
grens Ulicoten Noord	picknickplek	EHS	Beek / greppel	
Waterkunstwerken	onderhoudspad	verworven en ingerichte EHS	Ruigte/grasland	
brievenbus	tijdelijk onderhoudspad	nog te verwerven EHS	Moerassstrook	
zanddam	Nieuwe fietspad (buiten dit project)	Landschapselementen	Struweel	
duiker	Nieuwe solitaire bomen	Ven	Beekbegeleidende beplanting	
Bestaande sloot/beek	Bestaande solitaire bomen	Waterberging	Houtsingel	
Doorsneden	Bestaande bomenrij	Natte ecologische verbindingzone	Oud profiel	
Waterloop dempen	Bestaande lijnbeplanting	Poel	Fietspad	
Beken en watergangen	Bestaande bomenrij / houtsingel	Drassige laagte	Drainage	
Nieuw trace	Beekbegeleidende beplanting	Moerassstrook, rietvegetatie t.b.v. waterkwaliteit	Landbouwgrond	
Kavelaanvaardingsloot	Nieuwe bomenrij	Ruigte	Afscheiding (raster of greppel)	
Kavelaanvaardingsgreppel	Nieuwe houtsingel	Grasland		
vendieptes	Steilrand	Struweel		
<40		Houtsingel		
40-60				
60-80				
80-100				

Toelichting benamingen

Ruigte/grasland

Op de hogere gronden ontstaat ruigte of grasland met hier en daar spontaan struweelvorming. Een onderhoudspad ligt aan de beekzijde op het vlakere deel (reikwijdte graafmachine 7,5 m).

Moerassstrook

Op de lagere delen ontstaat moeras (zegge, riet, etc) met hier en daar een boom of struweel. De oever wordt deels afgegraven. Dit is nodig om de verminderde waterdoorstroom door beekbodemverhoging te compenseren. Bij een banket wordt tot 70 à 90 cm afgegraven.

Drassige laagtes

Drassige laagtes zijn zoveel mogelijk gelokaliseerd op bestaande laagtes of greppels. Alleen de bouwvoor (ca. 30 tot 40 cm diep) wordt afgegraven.

Beekbegeleidende beplanting

In eerste instantie wordt alleen de zuidzijde van de beek afgegraven tot een 5 m brede banket (tot 50 à 70 cm onder maaiveld). Deze wordt beplant met boomsoorten die aangepast zijn aan vochtige omstandigheden, zoals Es, Populier, Els en diverse wilgen. Wanneer de beplanting voldoende schaduw geeft zal onderhoud nauwelijks meer nodig zijn. Dan wordt ook de noordzijde (tijdelijk onderhoudspad) afgegraven tot een banket en beplant.

Houtsingel

De samenstelling van de houtsingel is afhankelijk van de bodem en vochtigheid ter plaatse. Naarnaast moet rekening worden gehouden met het landschapstype:

- Jonge heide ontginning: Eik, Berk, Lijsterbes, Grove Den.
- Beekdallandschap: Eik, Es, Populier, Beuk, Els, Zomerlinde, Schietwilg, Hazelaar, Grauwe Wilg, Boswilg, Wilde Lijsterbes en (inlandse) Vogelkers.
- Oude cultuurlandschappen: Eik, Iep, Haagbeuk, Lijsterbes, Hazelaar, Berk.

Struweel

In open landschappen zal spontaan struweel ontwikkelen. Bij nieuwe en bestaande houtsingels wordt door een aanplant en/of uitrasteren een zoom- mantelvegetatie van variërende breedte gerealiseerd.

Eventuele afscheiding

Een raster of scheidingsgreppel kan als afscheiding functioneren tussen natuur en landbouwgronden. Binnen het natuurgebied wordt raster geplaatst om schade door vee aan beplanting te voorkomen.

Drains

Landbouwwater uit drains worden opgevangen in sloten met bodemdiepte 10 cm onder uitmonding van de drain (ca 80-100 cm diep). Deze sloten monden benedenstrooms uit op de beek.

Colofon

Dit is een uitgave van Dienst Landelijk Gebied, december 2007

In opdracht van Waterschap Brabantse Delta

Opdrachtnemer Dienst landelijk Gebied Noord-Brabant
Prof. Cobbenhagenlaan 125
Postbus 1180
5037 DB Tilburg
www.dienstlandelijkgebied.nl

Projectteam

Aad Groenewegen	Projectleider DLG
René Quinten	Ruimtelijk vormgever DLG
Geert Thijssen	Bodemkundige DLG
Roy de Beijer	Ecoloog DLG
Marjo van Balen	GIS DLG
Henk van der Wouw	Vormgeving

Adviesgroep

Status	definitief
Inboeknummer	07/65607
Collegiale toets	akkoord
Vrijgave	Y. van Zoest d.d. 06-12-2007

